

NYHETER. På fredag ordnas evenemanget Le-
va–Dansa för livet på Medis i Marie-
hamn.

Evenemanget är helt drogfritt
och vänder sig till folk i alla åldrar.

–Vi vill visa att det går att vara
avslappnad och ha roligt
utan alkohol, säger **Jen-
nie Elevall**, en av tjejerna
bakom festen. SIDAN 10

Kökar vill få mer bidrag med ”pappersinvånare”

NYHETER. Kommunstyrelsen i Kökar upp-
manar Kökarbor att påverka anhöriga och
vänner med Kökaranknytning att skriva sig i
kommunen före den 31 december i år.

Kökar står för en stor ekonomisk satsning
i och med Sommarängen-bygget, samtidigt
som befolkningen minskar.

Det vill man försöka ändra på genom ett

upprop i det kommunala informationsbla-
det.

Men enligt **Kerstin Jansson**, skattebere-
dare på skattebyrån, är det inte så enkelt
att öka skatteunderlaget.

–Det kommer inte att fungera, folkbok-
föringskommun och beskattningskommun
sammanfaller inte alltid.

–Invånare är bra att ha ändå, om man ser
till exempel till landskapsandelarna som
betalas ut beräknat på antalet invånare.
Sedan får man slåss med skattemyndighe-
terna om var de ska betala sin skatt, säger
kommundirektör **Kurt Forsman**, som för-
står helst ser att folk flyttar till Kökar.

SIDAN 3

Populär drog är livshotande

NYHETER. Två kända dödsfall i Norden,
det senaste i Sverige i helgen, ändå använ-
der åländska knarkare den lättillgängliga
nättdrogen mefedron.

–Vi vet att det finns mycket här och att
den används ofta. Det ska ha kommit ett
stort parti hit nyligen, säger missbrukar-
vårdens verksamhetsledare **Birgitte Wahl-
sten**.

Hon känner till fall där åländska använ-
dare krampat och fått fula utslag. Hon
hoppas de inser att de använder livshotan-
de preparat.

SIDAN 3

Står och hänger. Det gör Rangsbysex-
orna mest på rasterna enligt Emma Lindvall och
Rebecka Persson (närmast kameran).

Foto: JONAS EDSVIK

Barnen slutar leka tidigare

REPORTAGE. Barnens lek tar numera slut re-
dan i årskurs fem eller sex. Då slocknar intresset
och barnen övergår mer till datorer och organi-
serade fritidsaktiviteter. Det visar en undersök-
ning som Unicef i Finland har gjort.

Aven föräldrarna begränsar lekandet enligt
Patrik Larsson i Rangsby skola. Men det finns
tillfällen när även femmor och sexor inte kan
låta bli att leka.

–När det kommer snö!

SIDAN 13

Kan lära ut mycket. Under gårdagens träning i Islandia var Jarmo Myllys hela tiden i samspråk med Finlands två målvakter. Det handlar om
små detaljer som att de ska röra sig mer eller vara mer aggressiva.

Foto: ERKKI SANTAMALA

En världsmästare på plats i Islandia

SPORT. En målvaktslegendar åker runt på
isen i Islandia.

Han heter **Jarmo Myllys**, har spelat 188
landskamper och är nu målvaktstränare för
U16-landslaget.

–Det är väldigt trevligt att få vara här med

de yngre killarna, säger han när Nyan får en
pratstund med honom.

Han har varit målvaktstränare i fyra år men
det här är första säsongen med landslaget.
Den här veckan blir det fem matcher för U16-
landslaget där tre av dem ingår i Nordic Cup.

–Jag vill se att de spelar bra hockey, säger Myl-
lys. Det viktigaste är att de spelar för att vinna.

På sportsidorna kan du läsa mer om Myllys
och vad han tycker om att finska spelare allt tidi-
gare väljer att åka över till NHL.

SIDAN 19

Företagarna vill ha ny lag

NYHETER. De åländska företagarna efterly-
ser en lagändring som skulle befria dem från
en del av ansvaret – och kostnaderna – för att
samla in och hantera förpackningarna som
varorna sålts i. Det blev tydligt på frågestun-
den som den nya organisationen Proans ställ-
de upp på i går.

SIDAN 2

Ny vd för Föglöbutiken

NYHETER. Nu är det klart att Föglöbutiken
får ny vd efter årsskiftet. **Jan Peter Kullberg**
slutar som föreståndare på Kumlinge andels-
handel och flyttar till Föglö för att ta över
som vd på Föglöbutiken.

SIDAN 4

8 kultur

Norah Lång i Singoallakören
var lucia vid musikinstitutets
konsert i Jomala kyrka.

9 kultur

Jägarfältväbel **Albert Mattsson**
finns med i en spännande bok som
Kenneth Gustavsson recenserar.

16 ekonomi

”Det kapitalistiska systemet
upplever just nu kanske sin
största kris någonsin.”

BÖRSKRÖNIKÖREN MATHIAS SÖDERRBACK

åland 24 ikväll

Sportmagasinet listar
årets fem största sport-
händelser på Åland.

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG
vardagar 10.00-19.00, lördagar och söndagar 11.00-16.00

TILLFÄLLET

Mises styrelse ska förverkliga kommunernas stämmobeslut

Hushållen får räkna med kraftigt

På onsdag ska Mises styrelse träffas för att dra upp riktlinjerna för hur det nya budgetförslaget ska se ut. –Det handlar om en höjning av grundavgiften till hushållen med upp till 30 procent, konstaterar ordförande Jan Lindgrén.

Han kommer alltså till samma slutsats som miljöminister **Ka-trin Sjögren** efter Mises höststämma i fredags. Kommunernas valda representanter i fullmäktige röstade inte emot det förslag som lades fram av Mariehamns delegater och som formulerades av stadsstyrelsen dagen före stämman.

Huvudkraven från stadens sida var att Mise-styrelsen ska presentera en budget i balans via avgifter redan från och med i år och att hushållens grundavgift ska innehålla i princip alla kostnader (se skild artikel).

Jan Lindgrén konstaterar att det blev tydligt att kommunerna inte vill vara med och betala.

–Det som också blev tydligt var att kommunerna inte vill tvinga fram fastighetsnära hämtning av åtminstone brännbart avfall. Det betyder att nuvarande system med återvinningsstationer kommer att bestå ännu en tid.

Vad säger hushållen?

Det betyder också att en del av de kostnadssänkningar Mise räknat med nästa år går om intet.

Vad tror du hushållen säger när de får förslag om ytterligare höjda grundavgifter?

–Inte tror jag de blir så glada.

Vad händer om det blir nej?

–Det är Mises fullmäktige som har sagt att det ska vara så här. Om man är missnöjd ska man

prata med sin kommunrepresentant, eller egentligen med kommunstyrelsen därifrån representanterna får sina direktiv.

Fler kommuner går?

Teoretiskt sett, säger han, så kan kommunerna knappast välja att gå ur Mise på grund av höjda grundavgifter.

–Man kan ju inte först vara med och fatta ett beslut på stämman och sedan gå ur om man inte är nöjd med konsekvenserna av beslutet.

Trots det har han på känn att fler kommuner än Vårdö, Sund och eventuellt Geta överväger ett utträde.

–De kommuner som gått ur har tänkt lägga en del skattemedel på avfallshanteringen. Mitt intryck är att alla kommuner inte riktigt har insett det.

”Läs lagen noga!”

Därför kom han med följande uppmaning på stämman – en uppmaning som han hoppas kommunstyrelserna följer:

–Läs den åländska renhållningslagen noga och fundera på om ni kan uppfylla alla de krav som ställs i den. Lagen är sträng – strängare än rikslagen framför allt när det gäller återvinningen – och jag hoppas i så fall att tillsynsmyndigheten landskapsregeringen synar avfallshanteringen lika noga i de kommuner som lämnar Mise som den hittills synat Mise.

En omständighet är problemavfallet som enligt separat avtal tas om hand av Åpab i alla kommuner. Någon klausul om uppsägning finns inte i avtalet, och Åpabs kostnader utgör en betydande del av Mises grundavgift.

Jan Lindgrén påminner om avsikten med lagen.

–Lagen arbetar för allas bästa. Politikerna borde sätta sig in i Mise och vara ambassadörer för att vi ska få det här att fungera.

Håller med ministern

Han håller med miljöministern som är oroad över kommunernas ovilja att vara med och betala.

–Som kommunpolitiker kan jag tycka att ”någon annan” ska betala, men man måste ha besluten på någorlunda samma nivå. Nu skyller man allt på Mise, men det är kommunerna som har ställt till det.

Han menar att kommunerna bara ensidigt såg de summor som kunde skäras från budgeterna i och med Mises tillkomst.

–Alternativet var att det var ett medvetet drag, att kommunerna ville få över alla kostnader på hushållen. Men det är inte Mises styrelse som fattat sådana beslut, det är kommunerna.

Om Proans

På stämman tog han upp Proans, Mises nya dotterbolag för insamling av förpackningar som butiker och andra företag enligt lag måste betala för. Mise har fått kritik för att man gör jobbet, men enligt honom har företagen klart sagt ifrån att de inte tänker göra något för att uppfylla lagens krav.

–Jag förstår hushållens frustration över att tvingas betala för det som företagen egentligen ska stå för. Det tycker jag folk ska reagera över!

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Möte i morgon. I morgon onsdag ska Mises styrelse ta itu med uppgiften att förverkliga kommunrepresentanternas stämmobeslut. För hushållen innebär det kraftigt höjd grundavgift nästa år, konstaterar ordförande Jan Lindgrén. Bilden togs på stämman i fredags. Foto: JONAS EDSVIK

Så ser stans kravlista ut

Stadsstyrelsens kravlista på Mise gick enhälligt igenom på stämman i fredags.

■ Mise får 443.000 euro av kommunerna om styrelsen presenterar en driftsbudget i balans och som gör att Mise kan bära sina kostnader från och med 2008 genom avgifter som bärs upp.

■ Om avgiften: Grundavgiften ska innehålla kostnader för administration, bemanade återvinningscentraler, omhändertagande av farligt avfall enligt renhållningslagen samt myndighetstillsyn. Ingen extra grundavgift bärs upp för fritidsbostad för invånare i Mise-kommun och ingen tillsynsavgift införs för medlemskommunerna.

■ Om budgeten: Företaget återremitteras med krav på att budgeten ska fås i balans utan stöd från ägarkommuner och landskapet. Kostnaderna för administration och myndighetsutövning måste framgå tydligt. Proans fasas ut och Åpab omstruktureras och tjänsterna konkurren utsatt. Mise ska inte överta privata entreprenörers fakturering.

Elof Johns företräder Finström i Mise

”Jag jobbar för utträde”

Elof ”Loffe” Johns, En av Finströms representanter i Mise, jobbar för att kommunen ska lämna kommunförbundet.

–Jag som finströmare kan inte godta höjd grundavgift. Jag tror inte att kostnaderna behöver bli så här höga och jag vill få fram ett alternativ, förklarar han.

Men du var ju med och fattade besluten på stämman?

–I en del frågor blev det omröstning och i andra frågor inte. Orsaken till att många beslut ser enhälliga ut på pappret är

att Mariehamn och Jomala har röstmajoritet på stämman och det är inte lönt att rösta emot.

Han utgår från att kommunens ekonomi inte belastas även om Finström lämnar Mise och hushållens avgifter ska täcka avfallshanteringens kostnader.

–Men de kostnader som Mise redan haft måste Finström förstås vara med och betala. Det kan kanske röra sig om 60.000 euro fram till nu, och ännu mera blir det när årets förlust räknas in, säger han.

ANNIKA ORRE

Motstånd mot förpackningsavgiften ännu hos företagare

Vill ha ändring av lagen nu när det blir tvång på

Ändra förpackningsförordningen så att den blir i samklang med den finländska. Då kan samman slutningen PYR hantera också de åländska företagens förpackningar.

Det var det förslag som kom fram när företagarna ställde frågor till Proans i går.

På Misestämman i fredags fick företagen en hel del kritik för att de fortfarande inte uppfyller det krav som förpackningsförordningen ställer – att det är de som ska organisera insamlingen av höljet till de varor de säljer och bekosta återvinningen enligt omsättningsstorlek. I två års tid har hushållen nu tvingats stå för den kostnaden via Mises grundavgift.

Efter flera års stötande och blötande har man nu kommit så långt att Proans nu har bildats som ett dotterbolag till kommunförbundet Mise. Företagarna har kommit med önskemål om hur det hela ska

organiseras, men det finns fortfarande stora invändningar.

Det framgick på gårdagens informationsmöte.

Förhandlingspart

PYR har inte kunnat betala ut de pengar som redan är betalda i och med att varor importerats till eller producerats i riket för vidaretransport till Åland, cirka 1 euro per invånare, eftersom det inte funnits någon part att förhandla med på Åland. Det finns det nu i och med Proans, och förhandlingskontakter ska nu tas för att få pengarna överförda till Åland.

Men problemet är inte löst i och med det. Den åländska lagstiftningen skiljer sig från den finländska där förpackningsansvaret är delat på flera parter. Åland följer den rikssvenska modellen där företagarna står för allt. Enligt rikslagen står förpackningsproducenterna för 69 procent av vad det kostar att samla in och återvinna förpackningsmaterial medan kommu-

Tveksamma. Många följare i mitten Dick Sirén, Sparhallen

nerna och fastighetsägarna står för 31 procent.

”Slipper sortera”

Därför efterlyser företagarna en lagändring.

–Då kunde vi ingå i den finländska organisationen, vi skulle slippa sortera avfallet utan skulle kunna forsla bort det för förbränning eller bränna det här hemma. Då skulle vi upp-

Elof Johns.

höjd grundavgift

retagare samlades i går till frågestund om den nya sammanslutningen för producentansvar, Proans. och Sverker Jansson, ÅCA som hade synpunkter på upplägget. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

fylla EU-direktivet genom att energi utvinns ur avfallet, föreslog **Mårten Fröjdö**.

Då återstår frågan om en sådan utveckling är önskvärd eller ens politiskt möjlig – tanken med EU-direktivet och förpackningsansvaret är ju i grunden att mängden förpackningar och därmed sopor ska bringas ner. Det finns säkert delade åsikter om målet är att producera mera

avfall för att göra det möjligt att bränna det i en anläggning på Åland.

Miljöminister **Katrin Sjögren** talade för hushållen:

–Hushållen är mycket irriterade över att de tvingas betala för förpackningsavfallet på sin renhållningsfaktura, först när de köper varan och sen när den tomma förpackningen ska tas om hand. Det jag tycker är det

största bekymret är att ingen vill betala.

De företagare som var på plats var till stor del sådana som anmält intresse för att vara med i Proans – fast, som det framgick, med mycket långa tänder och med siktet inställt på förändring.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Kökar tar nytt grepp för att få fler invånare

KÖKAR. Påverka era anhöriga med Kökaranknytning att skriva sig i kommunen före utgången av december!

Det uppmanar kommunstyrelsen sina invånare.

Men enligt skattebyrån fungerar det inte att öka skatteunderlaget på det sättet.

Kökar tampas med en minskande befolkning. Samtidigt står kommunen – i och med ombyggnaden av servicehuset Sommarängen – inför en stor ekonomisk satsning.

”Det påverkar både skatter och landskapsbidrag”, skriver kommunstyrelsen i det senaste numret av Kökarinfo.

För att lösa problemet kommer kommunledningen med ett förslag:

”Vi ber alla läsare påverka sin omgivning, anhöriga och vänner, dem som har Kökaranknytning, att skriva sig på Kökar före den 31.12.2008!”

Mer komplicerat

Men enligt **Kerstin Jansson**, skatteberedare på skattebyrån, är det inte så enkelt att öka skatteunderlaget.

–Det kommer inte att fungera, folkbokföringskommun och beskattningskommun sammanfaller inte alltid.

Som hemkommun räknas den kommun där en person kan anses ha sin fasta anknytning, berättar Jansson. Skattebyrån tittar på familjeförhållanden, var man arbetar och boende. Men det här är inte lätt att avgöra, det är ofta en tolkningsfråga.

Bästa läsare!

Vi står inför kommunens kanske största satsning någonsin i och med Sommarängen-bygget. Samtidigt har befolkningen minskat i synnerhet under detta år. Det påverkar både skatter och landskapsbidrag.

Vi ber alla läsare påverka sin omgivning, anhöriga och vänner, dem som har Kökar-anknytning, att skriva sig på Kökar före den 31.12.2008!

Årsskiftet är dagen med stort D för många beräkningar. I början av 2009 kommer kommunen att ordna ett seminarium kring inflyttning och kommunens framtid. Vi måste alla sträva till att åstadkomma en befolkningsökning.

God Jul och Gott Nytt År

Kommunstyrelsen i Kökar

Uppmaning. I senaste Kökarinfo uppmanar man läsarna att be anhöriga skriva sig i kommunen.

Men Kökaranknytning håller inte för att skriva sig i kommunen?

–Det räcker inte, beskattningen sker där man har sitt livscentrum. Man kan inte säga att man har sitt livscentrum på Kökar om man har till exempel make/maka och barn i stan och själv jobbar i stan.

Kommunstyrelsens ordförande **Stig Brolin** säger att ambitionen med uppmaningen är att få folk att bosätta sig på Kökar.

–Vi vill att folk som har möjlighet att bo här ska flytta hit.

Slåss om skatten

Kommundirektör **Kurt Forsman** är av samma åsikt.

–Vi vill att folk ska flytta hit. De som har möjlighet att bo här eller någon annanstans ska helst välja Kö-

kar. Det står många tomma hus här, säger han.

Han påpekar att folk har rätt att skriva sig var som helst, även om kommunen inte får del av beskattningen.

–Invånare är bra att ha ändå, om man ser till exempel till landskapsandelarna som betalas ut beräknat på antalet invånare. Sedan får man slåss med skattemyndigheterna om var de ska betala sin skatt.

Har ni fått någon respons på texten?

–Inte mer än av Nya Åland och Ålands radio. Men det är ett roligt upprop, vi får se om det ger någon respons, säger Kurt Forsman.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

”Mefedron är livsfarligt”

Dödsfall i Sverige på grund av nya drogen

Nättdrogen mefedron har skördat sitt andra kända dödsfall i Norden. På Åland ökar drogen i omfattning.

–Vi vet att många använder drogen på Åland, den är livsfarlig, säger **Birgitte Wahlsten** på missbrukarvården.

Mefedron är en drog som säljs oreglerat över internet och som ökat i omfattning på Åland. I juni hörde missbrukarvårdens verksamhetsledare **Birgitte Wahlsten** första gången om den, men sedan dess har den dessvärre blivit ett vanligt inslag.

–Vi vet att det finns mycket här och att den används ofta. Det ska ha kommit ett stort parti hit nyligen, säger hon.

I helgen avled en 18-årig svensk flicka efter att hon tagit mefedron tillsammans med hasch. Hon krampade och slutade andas, hennes kamrater påbörjade hjärt- och lungräddning men hon avled senare på Karolinska sjukhuset i Stockholm. I maj dog en 18-årig dansk man och efter undersökningar misstänkte man att effekterna av mefedron var dödsorsaken.

Dödsoffer. Mefedron har skördat sitt andra kända dödsfall i Norden. Skärmdump från Aftonbladet.se.

–Många som söker hjälp hos oss har använt mefedron, men det förekommer också bland dem vi inte möter. Flera ålänningar har fått hemska utslag och krampor av drogen, säger **Birgitte Wahlsten**.

”Aldrig mer”

Hon varnar nu dem som använder preparatet.

–Många som använt mefedron säger ”aldrig mer”. Det är en livsfarlig drog, säger hon. Mefedron kallas till vardags

”krabba” på grund av sin skal- djursliknande doft och är lagligt i många länder. I Finland är preparatet dock läkemedelsklassat och receptbelagt sedan några månader tillbaka.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Fotnot. Nya Åland har tidigare skrivit mephedrone, men den svenska stavningen är mefedron.

Kumlinge-vd byter till Föglö

Jan Peter Kullberg blir ny vd för Föglöbutiken från och med årsskiftet. Kullberg har varit vd för Kumlinge andelshandel de senaste fem åren.

–Det känns lite vemodigt att lämna Kumlinge, men nu var rätt tid om jag vill hinna göra något annat, säger 58-åriga Kullberg.

Det var i förra veckan som Nya Åland berättade att Föglöbutikens vd Raili Sergeijeff fått sluta, eftersom hon inte längre hade styrelsen förtroende.

Redan då kunde butikens styrelseordförande Kurt Gustafsson berätta att man hade en ny kandidat för vd-posten och i går blev namnet offentligt.

Snabb start

Jan Peter Kullberg tar över som vd den 1 januari.

Hur hittade ni Föglöbutikens nya vd?

–Det var genom spaningar och förfrågningar bland Keskos köpmän. Vi fick tipset att fråga Jan Peter om han sökte nya utmaningar. Vi har ju sökt i det tysta en längre tid, men när vi sedan fick det här tipset så gick det rätt fort. Det känns mycket bra nu, säger Kurt Gustafsson.

Tänker kämpa

Nya Åland når Jan Peter Kullberg när han befinner sig i

Byter butik. När den här bilden togs, hösten 2003, tog Jan Peter Kullberg över som föreståndaren och vd för Kumlinge andelshandel. Nu antar han nya utmaningar och flyttar till Föglöbutiken.

Foto: KAJ TÖRNROOS

Lappland på skidsemester.

–Det känns jättekärligt bra, säger han i en kommentar till det nya jobbet.

Vad är dina visioner för Föglöbutiken?

–Kämpa, kämpa och åter kämpa och överleva. Det är

skärgårdsbutikernas specialité, säger Jan Peter Kullberg.

Han kan dock inte ännu svara på hur, och om, Föglö-

butikens kunder kommer att märka att han tagit över.

–Det får tiden utvisa. Jag känner för dåligt till detaljer om Föglö. Men en tumregel är dock att när man är ny så ska något synligt hända rätt snabbt, men vad det betyder vet jag inte än.

Att bli vd för Föglöbutiken innebär även att du måste flytta till Föglö. Hur känns det att lämna Kumlinge och Kumlinge andelshandel?

–Lite vemodigt eftersom jag inte vet vad som händer där nu, man måste ju hitta en ny vd. Men det finns mycket driftigt folk på Kumlinge så det reder sig nog. Och jag har lovat att ställa upp och hjälpa till när det behövs, vilket styrelsen där är väldigt positiv till, säger Jan Peter Kullberg.

Lång erfarenhet

Jan Peter Kullberg blev föreståndare för Kumlinge andelshandel den 17 november 2003. Han är född och uppvuxen i Pojo i Västra Nyland, men bodde länge i Pargas.

Till utbildningen är han diplomekonom har en mångsidig erfarenhet av affärslivet. Han har tidigare bland annat varit vd för ab Svenska läromedel, förlagschef på Editum, ekonomichef vid Åbolands yrkesskola och stadskamrer i Pargas.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Vem tar över efter Lars Porko? Chansen att det blir en kvinna är i alla fall lägre än tio procent. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

92 vill bli ny Paf-VD

Paf söker ny vd och sammanlagt 92 personer har visat sitt intresse. Bland dem är tio från Åland och sex kvinnor.

Ansökningstiden för tjänsten som ny vd för Paf gick ut i fredags. Då hade 92 personer lämnat in en ansökan.

–Det stora intresset för Paf är mycket glädjande, det visar att Paf är vida känt och respekterat långt utanför Åland, säger Pafs styrelseordförande Jarl Danielsson.

Av det totala antalet sökande kommer tio personer från Åland och sex är kvinnor. Från finländska fastlandet har 30 personer sökt tjänsten, 25 från Sverige, 20 från övriga Europa och sju personer från andra världsdelar.

Nu ska 10-15 personer väljas ut för intervju. Av dem utvärderas sedan tre till fem kandidater innan styrelsen utser vem som blir ny vd.

Någon gång under våren nästa år blir det klart vem som får den eftertraktade posten.

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Saltvik planerar finanskrisbudget

SALTVIK. Saltviks kommun tar fram en speciell "finanskrisbudget" där driftskostnaderna minskar med 50.000 euro.

Det beslöt fullmäktige efter omröstning på sitt senaste möte.

Det var i samband med behandlingen av kommande års budget som kommunfullmäktigeledamot Jesper Eliasson (c), understödd av partikollegan Richard Björklund, föreslog att kommunstyrelsen och ledande tjänstemän skulle upprätta en finanskrisbudget där driftskostnaderna minskas med 50.000 euro.

Ragnvald Grönlund (lib), understödd av partikollegan Gunnilla Blomroos, föreslog istället att styrelsen "får i uppdrag att följa med den ekonomiska utvecklingen och anhänga om budgetändring om det så krävs".

9 mot 6

Efter omröstning genom namnupprop visade det sig att Jesper Eliassons förslag fick nio röster och Ragnvald Grönlunds förslag fick sex röster.

Ett förslag på finanskrisbudget kommer således att behandlas i kommunfullmäktige i februari.

I kommunstyrelsens förslag för år 2009 omfattar driftsbudgeten totalt över 7 miljoner euro. Totalt visar förslaget på ett överskott på 91.600 euro.

Fullmäktigeledamot. Jesper Eliasson ställde förslaget om finanskrisbudget, som vann omröstningen.

Foto: JONAS EDSVIK

Tidigare i höstas godkände fullmäktige en sänkning av Saltviks skatteprocent till 16,5.

Ingen mattvätt

I övrigt var det endast små förändringar som fullmäktige beslöt införa i budgeten för 2009.

Kommunfullmäktige beslöt enhälligt att anslaget för bil

till hemvården höjs med 5.000 euro och att 4.000 euro inte används för att bygga en mattvätt utan istället används för att reparera bryggan vid simplatsen Notplan. Totalt satsas nu 20.000 euro på bryggan.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Två våningar. Husen blir 120 kvadratmeter och byggs i två våningar. Ett kallförråd och ett garage ingår i husköpet, liksom en båtplats.

Foto: MONICA FOGELSTRÖM

Flera hus sålda vid Kyrkviken

Många dök upp när Bostads ab Kyrkviken visade upp sina nya hus och tomter i Eckerö Kyrkviken i söndags.

Flera hus har redan sålts.

–Det var många som var intresserade och som kom och tittade, berättar Nils-Olof Mattsson, vd för Bostads ab Kyrkviken.

Visningen i söndags vände sig till åländska intressenter, men svenskar har också visat intresse redan.

Har ni sålt något hus?

–Ja, några är klara. Det är både ålänningar och någon svensk familj som skrivit un-

der, säger Mattsson.

Bland annat har Ålands ömsesidiga försäkringsbolag köpt ett av husen, vilket Nya Åland berättat om tidigare.

Året runt hus

Just nu står tre hus färdiga vid Kyrkviken. Totalt finns det plats för 31 villor.

–Vi bygger fler allt eftersom, säger Mattsson.

Husen blir i två plan, för året runt boende eller som fritidsbostäder. Ägandeformen är bostadsaktiebolag, vilket medför att även icke-ålänningar kan köpa husen.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Inbrott och skadegörelse i Övernäs skola

■Natten mot fredagen bröt sig någon in i Övernäs lågstadieskola i Mariehamn. Först krossades en fönsterruta, och sedan hade någon kastat runt saker i skolans kök.

En spegel hade dessutom krossats. Ingenting stals från skolan vid tillfället. (ml)

Körde dubbelt för fort i stan

■En person misstänks för grovt äventyrande av trafiksäkerheten efter att ha framfört sitt fordon i 60 kilometer i timmen på en vägsträcka där hastighetsbegränsningen är 30 kilometer i timmen.

Händelsen inträffade på söndagseftermiddagen på Ålandsvägen i Mariehamn. (ml)

De utsågs till landskapsrevisorer

■Lagtinget har valt landskapsrevisorer för år 2009. De är Eva Törnroos, Sven-Anders Danielsson, Tuula Mattsson och Rolf Granlund. Ersättare blir Runa Lisa Jansson och Anthonio Salminen.

Nina Smeds
Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

familjen

Dagens namn
ADA, ADELE

Dop

Marika Gustavsson döptes i lördags, den 13 december, i St Görans kyrka. Hon är dotter till Natalja Dmitrijeva och Per-Lennart Wilhelm Gustavsson som bor i Mariehamn. Dopet förrättades av kyrkoherde Jan-Erik Karlström.

Moa Linnèa Lillvik döptes i Margaretagården i lördags, den 13 december. Hon är dotter till Sandra Linnèa Danielsson och Jimmy Stefan Lillvik som bor i Mariehamn. Dopet förrättades av kyrkoherde Jan-Erik Karlström.

Gratulerar 40 år

TOVE BERGMAN

Namn: Tove Madeleine Bergman.
Född: Karlsson, den 16 december 1968 i Finström Pålsböle.
Bor: i Finström Vandö.
Familj: sambon **Conny Lehtinen** och barnen **Tony, Madeleine** och **Fredrika**.
Intressen: bakning.
Födelsedagen: firas med släkt och vänner på lördag den 20 december.

Fler som fick förtjänsttecken

Bland de personer som republikens president förlänade förtjänsttecken i samband med självständighetsdagen fanns också **Erik Lundberg** som erhöll riddartecknet av första klass av Finlands Lejons orden. Erik Lundberg är född på Åland och nu verksam som diplomat vid Finlands FN-representation i New York, berättar hans far **Ingmar Lundberg** i Mariehamn.

I den förteckning som Nyan tidigare publicerade ingick endast personer skrivna på Åland. Även bland dessa hade dock ett namn fallit bort. Medaljen av Finlands Vita ros orden tilldelades också **Mia Vartiainen**, tidigare lärare i gymnastik vid Medis och numera privatföretagare.

Gratulerar 50 år

ROBERT SAGULIN

Namn: Robert Clas Göran Sagulin.
Född: den 23 december 1958 i Eckerö Storby.
Bor: i Mariehamn.
Yrke: radaroperatör på Sjöbevakningen.
Intressen: bilar, aktier och resor.
Familj: mor **Elsie**, syster **May-Britt** och bror **Christer**.
Födelsedagen: firas på semester i Florida.

Gratulerar 70 år

ALFA LINDBLOM

Namn: Alfa Vilhelmina Lindblom.
Född: den 19 december 1938 i Finström Tjudö.
Bor: i Mariehamn Västernäs.
Familj: maken **Lars** och fyra barn med familjer, i vilka ingår tretton barnbarn.
Intressen: målning, blommor och att umgås med familj och vänner.
Födelsedagen: jubilaren är bortrest och undanber sig all uppvaktning.

Nygifta

En dubbelvigsel hölls på lucia, den 13 december, i St Olofs kyrka i Jomala. Brudpar var **Gabriel Fredrik Roland Sagulin** och **Pernilla Maria Ekblom** från Saltvik, samt **Daniel Emanuel Gustav Sagulin** från Jomala Vestansunda och **Terese Susann Engman** från Mariehamn. Brudgummarna är bröder. Brudarna tar båda efternamnet Sagulin. Vigselförrättare var tf kyrkoherde Roger Syrén.

Majvor Lisbeth Maria Westerlund och **Dick Edvard Jansson** vigdes i söndags, den 14 december, i Margaretagården i Mariehamn. De vigda, som bor i stan, behåller sina respektive släktnamn. Vigselförrättare var kaplan Brita Turakka.

OBS! Det händer

TISDAG 16.12

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** The day the earth stood still. F-11/9. Filmen fick tre stjärnor av Nyans recensent.
■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** Burn after reading. Kriminalkomedi. F-13/11. Filmen fick fyra stjärnor av Nyans recensent.

MUSIK

■ ■ **Jomala Rönngården kl 18.30.** Accordion Club spelar julmusik.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben**

kl 22.00. Bar-dj.

RADIO

■ ■ **Radio Vega kl 9.10.** Tonträffen – skivor från Svenskfinland. Bland annat nyinspelad julmusik med åländska förmågor. Redaktör: Bengt Bergqvist.

TV

■ ■ **Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.** Tomtemaskinen, du kan följa Pettson & Findus i deras förberedelser inför julen.

ÖPPET HUS

■ ■ **Ålands försöksstaion**

i Jomala by tisdag kl 18.30. Öppet hus med presentation av färska försöksresultat och lagergrödor.

ONSDAG 17.12

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** The day the earth stood still. F-11/9. Filmen fick tre stjärnor av Nyans recensent.
■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** Burn after reading. Kriminalkomedi. F-13/11. Filmen fick fyra stjärnor av Nyans recensent.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben**

kl 22.00. Dj Tony.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Alan Parry.

UNDERHÅLLNING

■ ■ **Vårdö Strömsgården kl 14.00.** Underhållning för Vårdös pensionärer. Med Lucia, sång och musik medverkar Ingmar, Tommy, Erik, Stig och Tove.

TV

■ ■ **Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.** Tomtemaskinen, du kan följa Pettson & Findus i deras förberedelser inför julen.

Ålands vänners julfest. Från vänster tärnan Stella Jakobsson, lucia Rebecka Skogberg och tärnorna Emma Jakobsson, Inka Grönroos och Gabriella Westerlund. Bilden är tagen av den stolta Lucia-pappan Sverker Skogberg (det är alltså inte bara i Geta familjen Skogberg sprider julstämning!)

att det skall bli fest. Med bilden på Lucia önskar vi alla hemmaboende ålänningar en riktigt
God Jul!
Britt Inger Wahe

Kom ihåg

■ ■ **Folkhälsan på Åland:** Platser kvar till vårens babysim finns fortfarande. V. 3 torsdag 15.1 eller söndag 18.1 kör vi igång. Vuxensim, vårens vuxensimkurs finns det fortfarande platser kvar! V.3 måndag 12.1 kl 20.00 kör vi igång. Specialsim för barn kör igång v.3 måndag 12.1 kl 18.00 plats finns. Ring Bodil eller Gunilla för mer information och anmälan för dessa grupper tel 16 102.

■ ■ **Pusselfamiljen:** Bubblans kvällsspyssel håller jullovstängt 16.12.2008-12.01.2009. Öppnar åter 13.01 kl 17.30-21.00. Öppet-tider tisdag-torsdag kl 17.30-21.00.

Adress: Styrångatan 10. Alla barn i åldrarna 3-12 år är hjärtligt välkomna. Förhandsboka gärna via sms till tel 0457-343 1603.

■ ■ **Fri Från Narkotika:** Kansliet, Skillnadsgatan 21, öppet för allmänheten torsdagar kl 19-20. Välkommen in!

■ ■ **Madeiravandrarna:** Möjlighet att vandra i grupp på Madeira 10.3-24.3.09. Intresserade ring 43885, eller maila sigbritt.finne@alkand.net

■ ■ **Mariehamns församling:** Babymusik för famnbabysar tisdagar kl 10 på St Märtensgården i Strandnäs,

Lemlänningar hittade maskrosor

Envis växt. Det må vara december, men i Lemström växer det fortfarande/redan maskrosor. Foto: PRIVAT

■ När lemlänningarna **Hanna** och **Jens Wikström** var ute i Lemström i söndags gjorde de ett något annorlunda fynd. I

alla fall sett till årstiden. På gräsmattan växte maskrosor, fast det är december! (mt)

TACK

Mitt hjärtliga
TACK
till Rundbergs Bil- och Service Ab och Rollic Ab, arbetskamrater, släkt och vänner för uppvaktningen på min 60-årsdag.
Klabbe

Annonsera i den tidning du själv läser!

Start 12.1. Anmälan till Angelica Österlund 040 7043161 eller pa.osterlund@aland.net

■ ■ **Ålands hörsselförening:** Medlemsmöte tisdag 16.12 kl 18.30 i Ålands handikappförbunds lokaler, HandiCampen, Skarpsnäs vägen 30. Författaren Tove Kullberg från Sverige, som har skrivit barnboken "Tove Va-va", berättar om sin bok. Tove Kullberg, som själv är hörselskadad sedan barndomen, arbetar för att påverka positivt för personer med nedsatt hörsel. Vi dricker glögg och äter pepparkakor. Varmt välkomna!

■ ■ **Ålands konstförening:** Passa på, sista veckan att se Ålands konstförenings julkortsutställning i Galleri Fåktargubben! Rösta på ditt favorit julkort till och med 22.12. Pris till röstande och konstnär med flest röster. Välkomna!

■ ■ **Ålands räddningshunds-klubb:** Intresserad av räddningshundsverksamhet? Kontakta Gunnar tel 04570527369 eller Linda tel 0405129546 vid intresse eller frågor.

■ ■ **Ålands musikinstitut:** Julfest tisdag 16.12 kl 18.30 i Musikinstitutet.

■ ■ **Ålands ungdomsförbund:** Sista anmälningsdag till Lilla Vokalisttävlingen är på torsdag 18.12!

■ ■ **Östra Saltviks Marthaförening:** Månadsmöte onsdag 17.12 kl 19 på Mariagården. Tema: Chokladpraliner och polkagrisar.

babymusik för gående barn ca 1-3 år på Margaretagården tisdagar kl 13 och för de större barnen ca 3-6 år finns Klapp och klang torsdagar kl 17.45. Välkomna!

■ ■ **Pensionärskören Moderato:** Övning måndagar kl 14.00 i Margaretagården. Alla pensionärer välkomna, särskilt herrar! Körledare är Kaj-Gustav Sandholm

■ ■ **Retrieverföreningen:** Kom i håg att skicka in era resultat ni fått under året för vara med och söka om vandringsspriser före 31.12. Skicka till Marlene Lundberg, Torpvägen 82, 222 40 Hammarland. Ring 040 549 8884 om ni har frågor.

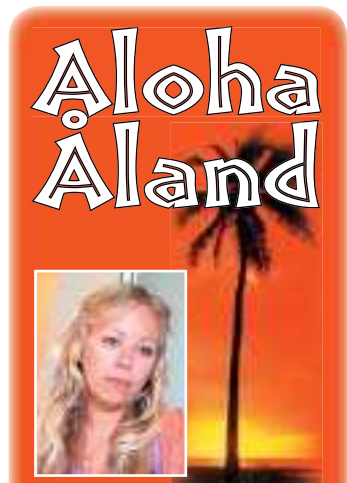
■ ■ **Rädda Barnen på Åland:** Kom ihåg vår alternativa julgåva! När du ger ett bidrag på tio euro eller mer får du ett fint kort att ge din vän och intäkterna från julgåvan går till Rädda Barnens internationella kampanj Rewrite the Future, utbildning till alla barn. Julgåvan kan du köpa på Rädda Barnens kansli på Norragatan 13 alla vardagar kl 9-15.

■ ■ **Rädda Barnen på Åland:** Öppna Förskolan: Julfest och avslutning på onsdag 17.12. Vårterminen börjar 12.1 2009. God jul.

■ ■ **Stödföreningen för Danskolan vid Ålands Musikinstitut:** Höstmöte onsdag 17.12 kl 18.30 i Dansskolans lokaler, Fabriksq.4.

■ ■ **ÅBSK:** Tävlingslydnads kurs!

Vardagen här på Hawaii

Min mormor tipsade mig häromveckan att jag ju kunde berätta lite om livet och vardagen här på Hawaii. Tack kära mormor för tipset, det gör jag så gärna!

Och jag önskar så att jag kunde berätta att här är allt frid och fröjd och människorna är lyckliga. Men nej, inte ens på Hawaii är livet bara en dans på rosor.

Vackra vyer. De vackraste områdena som också ofta är resursrika med vatten från bergen, bra odlingsmark och gott om fisk är ofta belamrade av snabbt uppbyggda lyxhotell, berättar Karolina Gottberg.

Sedan USA störtade

Hawaiiis drottning Lilioukulanī år 1893, har livet här varit rätt tumultartat. Hawaiianernas språk, religion och kultur förbjöds, man skulle istället leva och bli som amerikanerna. Här har människorna surfat ända sedan 1400-talet, men även det förbjöds.

Ännu idag är ju Hawaii amerikanskt, vilket många av Hawaiianerna ogillar. Det verkliga två helt motsatta kulturer som krockat, och det är förstärkt att konflikterna blivit många.

Den amerikanska kulturen av individualism, karriärfokus och konsumtion har gått illa ihop med den hawaiianska kulturen bestående av familjefokus, kollektivet, naturresurshållning och kärlek.

Idag försöker man lära ut den hawaiianska kulturen alltmer i skolor och samhället, och försöker uppmuntra ungdomarna till att uppskatta och bevara kulturen, men det är svårt.

Prisnivån på Hawaii när det gäller både mat och bostad har skjutit i höjden de senaste åren, vilket har lett till att många Hawaiianer tvingas

flytta bort, för de har inte råd att bo kvar.

De som bor kvar har ofta tvingats flytta till de sämre områdena, områden utan tillräcklig vattentillförsel eller andra brister. De vackraste områdena som också ofta är resursrika med vatten från bergen, bra odlingsmark och gott om fisk är ofta belamrade av snabbt uppbyggda lyxhotell.

(Tack Ålands hembygdsrätt och strandskydd för att du finns!)

Även ur en miljösynvinkel ligger inte Hawaii så bra till just nu. Över 80% av ALLT som konsumeras på ön importeras, och nästan all energi (över 90%) kommer från importerad olja...

Så många vardag på Hawaii består av hårt jobb och en ständig kamp. Hawaiianerna kämpar för sin rätt till land, rätt att kunna bo kvar, rätt till sin kultur, rätt till att hushålla med naturresurserna – rätt till att få påverka och bestämma över sin egen framtid.

Men inte är det alls bara dåligheter här, även om det

låter mest tokigt! Hawaiianerna börjar enas alltmer igen, kulturen börjar växa sig allt starkare, och små framgångar har börjat ske. Dom är fortfarande lika glada, öppna och vänliga, och denna vänlighet har rört mig i mitt djupaste inre.

Det är Aloha-andan som håller alla uppe – var glad, var öppen, var snäll, älska, njut av livet. En av mina hawaiianska vänner sade att det är Aloha-andan som kan rädda världen. Jag är den förste att skriva under på det!

Min egen kamp har den sista tiden bestått av att försöka plugga till alla inkommande finals. Plötsligt ska jag liksom redovisa för allt jag pluggat (eller inte pluggat...) under hösten, och det kom snabbt på! Passande nog har typ hela skolan dragit över sig en riktig braskit till förkylningsvirus.

Men, vi studenter har slagit våra snoriga näsor och febriga pannor ihop, hjälpt och tagit hand om varandra så mycket det gått under pluggstressen, så det har på något sätt varit väldigt fint ändå,

trots allt snor.

Nåja, det är korvstoppling på hög nivå några dagar till, sen är det min tur att ha lite SEMESTER PÅ HAWAII innan jullovet på Åland!!! Det gäller ju liksom att hinna få lite extra färg innan juldagsfirandet på Arken=)

Jaa, som ni ser finns det mycket Hawaii kan lära av oss, och mycket vi kan lära oss av Hawaii. Hembygdsrätt och strandskydd skulle göra massor av gott på Hawaii, och vi ålänningar skulle nog allt må bra av lite mer Aloha-anda emellan oss.

Så, Aloha till nästa gång, prisa hembygdsrätten, älska och njut och krama din nästa, och härrigud, vi ses ju snart!

En välvillig
julhälsning:
Julkortet med det
Röda Korset

Ålands Folkhögskola
Alla är välkomna på
julfest
onsdag 17.12 kl. 19.00
Lucia, bildspel, film och julshow
Vi bjuder på glögg och kaffe med dopp
Välkomna!

UTAN

SYNS DU INTE!

Ålands
landskapsregering

MILJÖBYRÅN INFORMERAR

Standard och tillväxt

Ökad levnadsstandard och tillväxt behöver inte vara en fiende till hållbar utveckling och miljöhänsyn. Det handlar om att konsumera och växa på ett sätt som tar hänsyn till kretsloppet och till kommande generationer och alla är delaktiga. Vi ska lösa våra problem här och nu – inte lämna över dem till våra barn och barnbarn.

Ålands
landskapsregering

www.regeringen.ax/socialmiljo/miljo

Åländska framgångar i stor hundutställning

Det blev pris och framgång för flera åländska hundar i helgen då Finska kennelklubben arrangerade den internationella hundutställningen "Vinnare 2008" i Helsingfors Mässcentrum.

Totalt deltog närmare 8.500 hundar av 302 olika raser i utställningen.

Resultatlistan

Här är de prisbelönta ålänningarna:

■ Strävhårig tax, BIM (bäst i motsatt kön) veteran: Narmobergs Nicolina, ägare **Lillevi Hagberg**, Jomala.

■ Soft Coated Wheaten Terrier, Juniorvinnare: Whilizias Kurt Cobain, ägare **Maria Åbonde**, Sund.

■ Phaléne, BIR (bäst i ras) valp: Tintytails Wanilla Sugar, ägare **Elisabeth Tikkanen**, Finström Godby.

■ Toy Poodle Black, Brown, White, BIM (bäst i motsatt

Vinnande unghund. Irish Softcoated Wheaten terriern Whilizias Kurt Cobain, också kallad Kurt, blev Finsk Juniorvinnare FIN JV-08 i Helsingfors i helgen. Det är en titel som tilldelas bästa juniorhane och juniortik i varje ras. Foto: PRIVAT

kön), certifikat, cacib (som är ett utställningscertifikat som bara delas ut på internationella utställningar): Kudos Grand Slam, ägare **Lillan Holmberg**, Mariehamn.

Dvärgpudeln blev Finsk vinnare 08, en titel som bästa hanhund och bästa tik i varje ras tilldelas.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Köp ett presentkort
på hud och fotvård!

SPECIALISTEN
FOT- OCH HUDVÅRD
Andelsbankshuset, 3 vån.
tel. 17 571, 040 747 5728
Kerstin Henriksson

SPELA BINGO med lyckotavla

På Paf Casino
på Torggatan 14
alla TORSDAGAR kl. 19

- 5 raders BINGO
- Luckytavla, vinster 34€ – 336€
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

MATHIS
Hallen

Jul- och nyårstrafik

2008–2009

LINJE 1

24/12	Ingen trafik
25/12	Ingen trafik
26/12	Söndagstrafik
31/12	Endast 12.30 och 17.30 + returer
1/1	Endast 12.30 och 17.30 + returer
1–5/1	M/S Eckerö har trafikuppehåll
6/1	Söndagstrafik, M/S Eckerö avgår 13.30
7/1	Normal trafik, skolorna börjar

LINJE 5

24/12	Ingen trafik
25/12	Ingen trafik
26/12	Söndagstrafik
31/12	Ingen trafik
1/1	Ingen trafik
6/1	Söndagstrafik
7/1	Normal trafik, skolorna börjar

LINJE 6

24/12–6/1	Ingen trafik
-----------	--------------

Vi tackar för det gångna året och önskar alla våra resenärer och samarbetspartners

God Jul och Gott Nytt År!

WILLIAMS

www.williamsbuss.fi

Jan Kronholm

Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”

Var det allt? Jag vill trots allt veta mer och går därifrån modlös. Och frågar mig om det är samhället eller teatern som nått vägs ände. Eller bägge?
LEIF ZERN, I DN,
OM "KASIMIR OCH KAROLINE" PÅ DRAMATEN.

Verafestivalen 2009 i Alandica

Film. Den omtalade "Kassim the Dream", producerad av Keif Davidson, USA, är nu klar för visning på vårens Vera. Bilden från festivalarrangörerna.

Filmfestivalen Vera genomförs också nästa år. Detta trots att Bio Savoy beräknas genomgå renovering i mars.

Festivalen flyttar till det då nyöppnade Alandica kultur & kongress och dess lilla sal som får omkring 200 sittplatser.

Ben Johans i filmklubben Chaplin konstaterar att festi-

valprogrammet nu håller på att få sina konturer. Vera genomförs den 12-14 mars.

– Vi har fått klartecken för några av de mest anmärkningsvärda filmerna som visas under dokumentärfilmfestivalen i Amsterdam, skriver man i ett pressmeddelande.

Boxning, bondliv

Johans nämner bland andra filmen "Kassim the Dream",

producerad av **Keif Davidson** i USA, som nu blivit klar för visning på Vera.

– Filmen skildrar hur en före detta barnsoldat för **Yoweri Musevenis** rebellarmé i Uganda hoppar av till USA och sätter i gång med boxningsträning vilket gör honom till juniormästare i mellanvikt. I filmen får vi följa Kassims återbesök i Uganda.

Flera andra anmärknings-

Varieté. Bengt Johansson och Erik Petersen i Varieté Velociped. Foto: MICHAEL GUSTAFSSON

värda filmer är också klara, bland andra **Nina Hedenius** vackra "Naturens gång", som skildrar ett år på en bondgård i Dalarna utan att ett enda ord yttras. Nina Hedenius besöker själv Vera.

– Ett mycket intressant åländskt program, som vi skall presentera litet senare, är också under planering, berättar Johans.

Till festivalens avslutningsfest kommer också **Erik Petersen** med sin världsberömda Varieté Velociped.

Tävling för unga

Lördagen på festivalen inleds

med den inspirerande tävlingen Ung Vera-film. Unga filmare upp till 26 år kan kontakta **Per-Ove Högnäs** eller **Magnus Åkerlind** ifall teknisk hjälp behövs.

Biljettförsäljning till årets festival inleds den 1 februari.

Chaplins hela styrelse är involverad i arrangemangen med **Pia Rothberg-Olofsson**, Ben Johans och **Per-Ove Högnäs** som särskilt ansvariga.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Doktor. Anna-Maija Koskimies-Hellman disputerade i lördags i Åbo. Foto: PRIVAT

Doktorerat på dröm, lek, och

fantasi i barnböcker har filmmag **Anna-Maija Koskimies-Hellman** i Mariehamn gjort. Hon disputerade vid Åbo Akademi i lördags. Koskimies-Hellman är sedan ett och ett halvt år bosatt på Åland och vikarierar som barn- och ungdomsbibliotekarie vid Finströms bibliotek. Ursprungligen kommer hon från Kajana men blev student vid det internationella Röda Kors gymnasiet i Norge. Sin magisterexamen avlade hon vid Stockholms universitet och under största delen av arbetet med doktorsavhandlingen vid Åbo Akademi har hon varit bosatt i Vasa.

Doktorsavhandlingen i litteraturvetenskap vid Humanistiska fakulteten vid Åbo Akademi heter "Inre landskap i text och bild. Dröm, lek och fantasi i svenska och finska bilderböcker." Som opponent vid disputationen fungerade docent **Stefan Mählqvist** vid Uppsala universitet och som kustos professor **Maria Nikolajeva** vid Cambridge University i Storbritannien.

Till Nyan säger Ann-Maija Koskimies-Hellman att persongestaltningen i barnböcker ofta är rätt endimensionell. Användningen av drömmar, fantasi och lek ger dock författarna möjlighet att gå in i karaktärerna och fördjupa dem. Hon nämner bland annat **Tove Jansson** "Den farliga resan" som ett exempel på detta. □

Svenska Abba har blivit musealt

och skall nu skall göra en ny världsturné – som museum. Det är fråga om olika slag av rekvisita, instrument och scendräkter – totalt 750 objekt, skriver FNB.

Stockholms stad har redan i flera år planerat ett Abba-museum. Platsen för museet skulle bli ett gammalt tullhus i den förra Viking Line-terminalen. Invigningen var planerad till juni 2009, men det kom hinder i vägen.

Under hösten har nu en ny tomt hittats nära Gröna Lund. Men eftersom bygget inleds och blir klart först om något år skickas Abba-rekvisitan nu på rundresa i världen. □

Värmande och vacker luciakonsert

Lucia. Singoallakören lussar i Jomala kyrka. Lucian heter Norah Lång.

Foto: INGA-BRITT WIKTORSSON

Ålands musikinstituts **luciakonsert** fyllde Jomala kyrka på söndag kväll. **Körer, sångsolister och instrumentalister bjöd på ett adventsbetonat program som gick hem hos publiken.**

Luciakonserten inleddes med att barnkören sjöng **Georg Riedels** "Jag sjunger i dag Luciasång" och avslutades med **Carl-Bertil Agnestigs** "Luciasång". Däremellan rymdes ett rikhaltigt och varierat program.

Förutom den inledande barnkören medverkade körerna Capella Vocalis, Voces, Singoalla, och även en mindre sångensemble. I alla kunde noteras den frimodighet att sjunga ut som alltid brukar kunna härledas till goda ledare. I det här fallet **Catherine Frisk Grönberg, Elisabeth Karlsson** och **Guy Karlsson**. Den sistnämnde medverkade också som ackompanjator på piano och orgel.

För soloframträdanden stod **Sofie Sundström, Jaana Lönn-**

blad, Erica Granlund, Ida Löfman, Frida Söderdahl och **Martin Lundberg** medan **Sara Strandberg** och **Sofie Sundström** sjöng duett.

Karin Johansson, Fanny Sjöblom, Elina Sjöblom och **Linn Ekebom**, tillsammans med **Anna Randelin**, oboe, och **Marie Johansson**, piano, framförde Jerlanders "Det är en ros".

Förstärkning

Verkligt stämningsfullt blev det i avslutningen när ljuset släcktes ned och Singoallakörens luciatåg sjungande skred in till skenet av levande ljus. Luciakronan bars av **Norah Lång**.

Framme i koret fick Singoalla sedan efter hand förstärkning av alla de övriga körerna och även publiken fick sjunga med i ett par verser av "Dagen är kommen".

Musikinstitutet har under en rad år utvecklat traditionen att ge konsert kring lucia, en tradition som gärna får leva vidare.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Körsång. Capella Vocalis var en av de körer som framträdde vid luciakonserten. Foto: ANDREAS DIENERT

Stämningsfullt. Luciatågets imponerande rad av unga korister framme i koret i Jomala kyrka. Foto: REBECCA ENGLUND

Spännande om Åland kring 1918

Hade också Ålandsrörelsen tyska agentkopplingar?

Litteratur

Ny bok

K-G Olin. "Tärningskast på liv och död" AB Olimex OY, 2008. 560 sidor

Österbottningen **K-G Olin** är en produktiv forskare och författare som bland annat beskrivit de tidiga finlandssvenskarna i Amerika.

I sin fjortonde bok, en liten tegelsten på 560 sidor, byter han helt perspektiv och inriktar sig nu på de finlandssvenska aktivisterna på hemmaplan vid tiden för första världskriget, det vill säga åren 1914-1918. Målet för dessa aktivister var som känt att bryta loss Finland från det ryska oket, något som endast kunde ske med tysk hjälp.

"Jag skjuter inte"

Den nya boken inleds med en dramatisk berättelse om åländske jägarfältväbeln **Albert Mattsson** från Östergeta, som sent på kvällen den 1 mars 1918 beordras delta i en avrättning av sju röda fångar i Jakobstad. När den förste ställs upp mot muren ropar Mattsson till exekutionsledaren: "Herr kapten, jag skjuter inte fångar". Mattsson plockas ur ledet, varefter fångarna skjuts ner. Liken lämnas kvar på platsen hela följande dag, till allmän beskådan.

Albert Mattsson var en av närmare tvåtusén frivilliga finländare som anslöt sig till den så kallade jägarrörelsen som från 1915 framåt i största hemlighet gavs militärutbildning i Tyskland. Jägarna skulle i fortsättningen utgöra stommen i aktiviströrelsen liksom stommen i de vita styrkorna i det på följande inbördeskriget.

I boken beskriver Olin utförligt hur rörelsen startade, hur de hemliga etappvägarna fungerade och hur utbildningen i Tyskland gick till, samt berättar om jägarnas många spionage- och sabotageuppdrag till Finland. Stor vikt läggs även vid de tyska fartyg som levererade vapen direkt till österbottniska kusten.

Ålandskopplingar

Även om bokens tyngdpunkt ligger i Österbotten finns många kopplingar till Åland som tidigt drogs in i aktiviströrelsen. Här följer några exempel.

Det är sedan tidigare känt att åtminstone 14 ålänningar anslöt sig till jägarrörelsen, och att flera av dem sändes norrut för tyskarnas räkning. Till de mest aktiva hörde **Karl Johan (Jan) Sundberg** från Finström och **Alfons Granit** från Lemland, som båda genomförde flera spionagefärder till Åland. Särskilt omtalat är deras uppdrag från

maj 1917 då de landsattes från en tysk ubåt vid Sälskär, i syfte att ta sig till Mariehamn och där spränga ryssarnas ubåtar i Västra hamnen.

I sin bok visar Olin att dessa uppdrag till Åland inte var några isolerade företeelser, utan att motsvarande operationer förekom i stort antal över hela Norden och in i Ryssland. Allt i hop organiserades av den underrättelsebyrå, A-staben, som tyska marinen satte upp i centrala Stockholm och som i fortsättningen blev mycket aktiv.

Ett av de märkligaste kapitlen handlar om en sabotagegrupp under ledning av svensken **Otto von Rosen** som senhösten 1916 opererade på Nordkalotten. Bland annat medförde gruppen askar med "vanliga" sockerbitar innehållande små glasampuller med antraxbakterier (mjältbrand), som var tänkta att förgifta dragdjuren som skötte ryssarnas transporter mellan Nordnorge och Finland.

Gruppen avslöjades dock på den norska sidan i januari 1917, och historien rullades upp.

Tyska agenter

Inga ålänningar tycks ha funnits med i kretsen runt von Rosen, men däremot nog i en annan sabotagegrupp som opererade i Norge med uppdrag att spränga allierade fartyg i norska hamnar. Gruppen avslöjades sommaren 1916 varvid det framkom att man haft hjälp av sjökapten **Axel Ivar Ekbom** från Mariehamn.

Ekbom hade i Trondheim införskaffat uppgifter om transporter av ammunition till Ryssland, och var redan då känd i underrättelsekreter som tysk agent. I Stockholm hade ligan därtill jägaren **Lennart Häggblom** från Geta som fungerade om täckadress och förmedlare av brev.

För några gick det illa, som till exempel för sjömannen **Hjalmar Karlsson** från Vårdö som i början av kriget internerats i Tyskland och därför valt att ansluta sig till jägarrörelsen. Enligt sin egen berättelse sändes han i september 1916 på specialuppdrag till Finland för att spränga fartyg i Åbo hamn, men sabotageget misslyckades och han arresterades.

Olin hänvisar nu till ryska förhörsprotokoll som visar att Karlsson i själva verket arresterades redan vid gränsövergången i Torneå och kort därefter blev identifierad som tysk agent. Han valde då att samarbeta med ryssarna och lämnade ut detaljerade uppgifter om de finländska sabotagegruppernas struktur, deras metoder och kontaktpersoner.

Efter att ha suttit i fängelse i Finland och i Ryssland var Hjalmar Karlsson vintern 1918 åter tillbaka i landet, där han under inbördeskrigets första dagar stupade vid Gamlakarleby den 20 januari.

Okritiskt

Efter ytterligare ett flertal spännande och märkliga historier, där fler ålänningar figurerar, blir läsaren mot slutet av boken trots allt ganska konfunderad. Här återkommer Olin till inledningens nattliga avrättning i Jakobstad, en känslig historia som även behandlats av andra forskare och författare.

På närmare 40 sidor beskriver han i detalj de motstridiga uppgifterna kring händelsen och avfärdar samtidigt all tidigare forskning som tendentiös och politiskt färgad. Istället försöker han med alla medel bevisa att den lokala krigsrättens dom var fullt laglig, samt avvisar kategoriskt alla rykten om att dödsdomarna antingen avfattades i fyllan, av ren hämnd eller av språkpolitiska skäl. Olin menar att de olyckliga sju dömdes för att de planerade ett bombattentat mot de vitas artilleriskola i närheten.

Läsaren blir ändå inte fullt övertygad, och Olins okritiska ställningstagande förstärker känslan av att han genom hela boken förutsätter att allt aktivisterna gjorde var rätt och riktigt, medan motståndarsidan enbart var brottslingar och landsförrädare.

Även Ålandsrörelsen får sig en släng av slevén, där till exempel en teckning ur den dåtida skämttidning Fyren visar en man med en blodig kniv i munnen och texten: "Till högförrädaren Sundblom".

Trots dessa kritiska synpunkter är K-G Olins nya bok en klart intressant läsning, med en tilltalande layout, ett rikligt bildmaterial och en omfattande källhänvisning. Det som framförallt tilltalar undertecknad är att han lyckas lyfta fram Tysklands oant stora inflytande över aktivismen, och det för mig närmast okända faktum att tyskarna i Norden förde ett lågintensivt krig via mellanhänder.

Ur åländsk synvinkel väcker denna tyska koppling en smält hädisk tanke. Det har länge

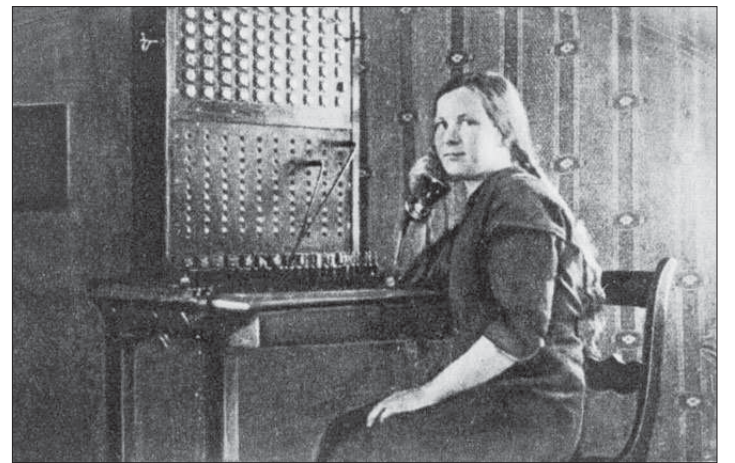

Steg ur ledet. Fältväbel Albert Mattsson från Östergeta vägrade delta i den nattliga avrättningen av sju röda fångar i Jakobstad våren 1918. Bilden ur boken.

varit känt att de tre förgrundsgestalterna i den tidiga Ålandsrörelsen, **Carl Björkman**, **Jan Sundberg** och **Nandor Johansson-Stenlid** – som 1917 tillsammans skapade och formade idén om återanslutning till Sverige – alla tre också var knutna till den tyska underrättelsetjänsten och A-staben.

I skenet av allt vad Olin berättar måste man fråga sig om tyskarna kanske även här hade sitt finger med i spelet? Ätminstone får man förutsätta att de tre agenterna inte kunde agera utan sin uppdragsgivares tysta godkännande. Men det är kanske något som aldrig går att bevisa.

KENNETH GUSTAVSSON
kultur@nyan.ax

Eldledare. Författaren berättar även om Ingeborg Johansson som från telefoncentralen i Godby ledde den vita sidans eldgivning vid striderna i februari 1918. Bilden ur boken.

I hamn? Rolf Lindqvist i operaföreningen är glad över stödet från Nordiska kulturfonden och tror nu att Joel-operan skall kunna ros i hamn. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Joel-operan får nordiska pengar

Nordiska kulturfonden stöder den åländska operaprojektionen om konstnären Joel Petterssons liv.

Kulturfondens styrelse har beviljat trehundratusen danska kronor till produktionen. Enligt Rolf Lindqvist, ordförande i operaföreningen, är det ett viktigt tillskott.

Att förverkliga en ny opera-produktion är dyrt och även

förverkligandet av operan "Joel" kräver tillskott från landskapet och olika fonder för att kunna genomföras.

Enligt **Rolf Lindqvist** var det helt avgörande att landshapsregeringen och Svenska kulturfonden i ett tidigt skede ställde in utsikt bidrag på 100.000 euro var för operaprojektet. Tillskottet från Nordiska kulturfonden gör att Lindqvist nu vågar

säga att projektet kan ros i hamn.

Hoppas på fulla hus

I pressmeddelandet från Nordiska kulturfonden sägs att operaprojektet har en totalbudget på 3,5 miljoner kronor men enligt Lindqvist är det svårt att ännu i detta skede slå fast någon mera exakt siffra.

–Bland annat beror det på hur biljettförsäljningen till de

nio föreställningarna går. Vi räknar med att sälja 500-550 biljetter till varje föreställning.

Fortfarande väntar man också på besked om en del ansökningar om stöd.

Julklapptips

Förköpet inleddes i början av december och Lindqvist säger att han hoppas att både enskilda och företag skall passa på att köpa biljetter som julkappar.

Priset för vuxna är på premiären den 24 juli 50 euro och därefter 40 euro för vuxna. Ungdomar betalar 20 euro.

Enligt Rolf Lindqvist är ett nittiototal personer engagerade på och kring scenen. Solisterna är tio till antalet, kören räknar drygt 30 medlemmar och av samma storleksklass är också orkestern.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

HANDLA JULENS

LÄCKERHETER

OMBORD

Sikrom, Kanada, 1 kg 21,60

Julskinka

Färdigkokt, benfri, Sverige 5,90/kg

Köttbullar

Viking, 73 % kött, 4,2 kg 16,40

Oxfile 23,90/kg

Västgöta klosterost

Svart 7,40/kg

VIKING LINE

www.vikingline.ax

Arrangörer. På fredag ordnar (stående) Anette Karlsson-Karlström, Marie Johansson, Caroline Wiman, (sittande) Jennie Elevall och Sofia Mörn en alkoholfri fest på Medborgarinstitutet. Synnöve Jordas från landskapsregeringen saknas på bilden.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Alkoholfri fest ordnas på Medis

Nu ska ålänningar i alla åldrar få uppleva hur det är att feta utan alkohol. På fredag ordnas evenemanget Leva-Dansa för livet på Medborgarinstitutet i Mariehamn.

–Vi vill visa att det går att vara avslappnad och ha roligt utan alkohol, säger tjejerna som står bakom fredagens fest.

–Det ordnas ofta drog- och alkoholfria evenemang för ungdomar, men vi vänder oss nu till alla åldrar, vem som helst får komma oavsett ålder, säger **Anette Karlsson-Karlström**, verksamhetsledare för Ålands nykterhetsförbund som ordnar

festen tillsammans med landskapsregeringen och gruppen Leva urkraft.

Arrangörerna hoppas att evenemanget ska bli ett forum där man kan feta, utan att festandet ska höra ihop med alkohol.

–Det är tråkigt att många har inställningen att de inte kan slappna av och dansa om de inte är alkoholförvägrade, säger **Caroline Wiman** från Leva urkraft.

–Det här blir på samma gång en attitydförändrande insats, tillägger landskapsregeringens **Marie Johansson**.

Under fredagens fest håller **Eva Lexell** en introduktionskurs i dansen "De fem rytterna", en

extatisk dans- och rörelsemeditation.

–Det handlar om helt prestationslös dans. Att inte bry sig om att det ska se snyggt ut utan dansa som kroppen vill, förklarar tjejerna.

Efter introduktionskursen kliver Eva Lexell in i dj-båset, och resten av kvällen får alla dansa fritt. I caféet bjuder man också på ekologiska alkoholfria drinkar under kvällen.

Evenemanget börjar klockan 21.00 och håller på till 02.00. Man får komma och gå som man vill och inträdet är fem euro.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

THE ROCK OFF FESTIVAL

60°05'45" N 19°54'40" E

En julklopp att se fram emot!

Festivalpasset köper du på Shell Select eller Mattssons i Godby. Pris: 75€

17-25.7

Arets Rockoff Festival blir **garanterat** av men däremot är det inte säkert att den blir på torget i Mariehamn 2009.

Beroende på var festivalen kan arrangeras 2009, kan priset på festivalpasset höjas efter årsskiftet.

Vi beklagar denna osäkerhet men den har uppstått av att Mariehamns stad ej ännu givit oss varken plats eller medel att genomföra festivalen på torget i Mariehamn -09, i väntan på tillståndet i Mariepark.

Håll utkik på www.rockoff.nu

Åländska böcker till bra priser

Ålands flora – *signering* –

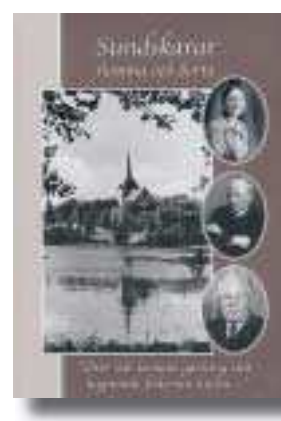
Välkommen till Kantarellen på onsdag (17 dec.) kl. 13–18! Då signerar författarna Carl-Adam och Eeva Heggström sin nya bok, *Ålands flora*. Det är den första heltäckande åländska floran och en oumbärlig nyckel till Ålands fascinerande växtvärld. I text och bild beskrivs cirka 1250 arter plus åtskilliga hybrider, underarter och varieteter.

49 €
(ord. pris 62 €)

Priset 49 € gäller endast under signeringsdagen.

Ålands flora, 1800-talsdelen av Det åländska folkets historia och vackra akvareller från Rödhamn är några av de många åländska böcker som säljs på Kantarellen dagarna före jul. För vem vill inte ha hårda klappar på julafton?

Säljs på Kantarellen

17–19.12 och 22–23.12 kl. 13–18

Finansutskottet om landskapsbudgeten

Pengarna måste räcka till

De budgetutgifter och intäkter som landskapsregeringen räknat med är redan föråldrade - nu måste man spara.

Finansutskottet talar klarspråk när man lämnar sitt budgetbetänkande till lagtinget.

”Återhållsam” var nyckelordet när regeringen presenterade budgetförslaget för 2009.

Men det räcker inte till för finansutskottet, som nu säger att landskapet och kommunerna måste dra åt svängremmen ordentligt.

Den internationella finanskrisen förväntas övergå i en ovanligt djup lågkonjunktur och ljuspunkterna för Åland är få, konstaterar finansutskottet.

En fördel är att kryssningstrafiken kan få ett lyft när svenskar och finländare inte har råd med långa semesterresor. Annars pekar det mesta neråt. Orderingen minskar hos företagen och en nedgång är att vänta i byggbranschen. De stigande räntekostnaderna för bolån känns extra mycket på Åland, där hushållen har förhållandevis stora bostadslån.

Klumpsumma krymper

Landskapets finanser bekymrar utskottet. Klumpsumman, den ersättning som staten betalar till Åland och som bland annat bestäms av hur mycket skatt Åland betalat jämfört med resten av landet, ser ut att minska kraftigt.

Klumpsumman för 2009 kan minska med tio miljoner jämfört med de tidigare beräkningarna.

Samtidigt ser ekonomiutskottet inga tecken på att landskapets konsumtionsutgifter minskar.

Och det kan leda till ett relativt stort budgetunderskott de närmaste åren. Men i dagsläget är det mycket svårt att säga hur det går. Om Åland inte drabbas lika hårt av lågkonjunkturen som övriga Finland så kan skattegottgörelsen öka.

Se på sjömansskatt

Ekonomiutskottet uppmanar landskapsregeringen att göra vad den kan för att öka skatteintäkterna. Ett förslag är att regeringen tar initiativet till diskussioner på nordisk nivå om att löntagare skall beskattas på sin boningsort.

På det sättet skulle man kunna komma åt skatteintäkter från ålänningar som jobbar på svenskt flaggade fartyg.

Föråldrade siffror

Men till att börja med måste

Hårda ord om budgetlunta. Från vänster lantrådet Viveka Eriksson (lib), finansminister Mats Perämaa (lib) och landskapets finanschef Dan E Eriksson. Foto: ERKKI SANTAMALA.

landskapet hålla utgifterna i schack.

De inkomster och utgifter som nämns i regeringens resurs- och behovsplan är redan föråldrade.

Därför vill utskottet ha korrigerade utgiftstak för de olika verksamheterna i en tilläggsbudget. Dessutom bör landskapet hela tiden hålla ett öga på sina utgifter och möjligheterna att skära i dem.

Utskottet gillar inte att pengar från landskapets utjämningsfond används till konsumtionsutgifter.

Sådana medel skall satsas på åtgärder som ger ökad sysselsättning och tillväxt, eller skattelättnader som ökar hushållens köpkraft.

Budgetdisciplin

Utskottet understryker vikten av en sträng budgetdis-

ciplin. De budgetmedel som viks för en viss verksamhet måste räcka till.

– Vid konflikt mellan anslag och verksamhetsvolym gäller anslag, konstaterar utskottet torrt.

Det gäller både regeringen och alla underställda myndigheter. Tilläggsanslag skall beviljas bara i undantagsfall - för att reglera inkomster eller slutföra projekt som det inte vore ekonomiskt försvarbart att fördröja.

Utskottet kan också tänka sig tilläggsbudgetering om det är bra för sysselsättning och tillväxt.

Kommunerna

Samma sak gäller landskapets stöd till kommunerna.

Även om kommuner dras med dålig ekonomi så måste de acceptera det nya landskapsandelssystemet och

sköta sin ekonomi därefter.

Utskottets råd till kommunerna är att rationalisera verksamheten genom effektiva it-lösningar och samarbete över kommungränserna.

Stöd för två motioner

Två av oppositionens finansmotioner får utskottets stöd:

■ Socialdemokraternas förslag att polisen skall bekosta överfallslarm för våldutsatta och hotade kvinnor.

■ De obundnas förslag om att landskapsregeringen skall komma med ett meddelande till lagtinget om hur landskapet skall ställa sig till genmanipulerade grönsaker.

Budgetbetänkandet debatteras i lagtinget i morgon.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Säger nej. Om lagtinget accepterar missarna i lagbehandlingen som ett förståeligt misstag så har vi infört en ny praxis, säger Anders Eriksson (åf). Foto: ERKKI SANTAMALA

Slarv kan stoppa presidentframställning

”Ofattbart” att s-lag kan ändras

– Kan man omfatta det här förslaget? Definitivt inte.

Det säger Anders Eriksson (åf) om en självstyrelselagsändring där lagtinget inte fått säga sitt.

Och han är inte ensam i lagtinget om att tycka så.

En stor del av gårdagens plenum gick åt till att debattera ett lagförslag vars innehåll ingen tycks ha något emot. Lagändringen gäller konsumentrådgivningen, som i riket skall överföras från kommunerna till magistraten. På Åland skall landskapet överta ansvaret från kommunerna.

Det förutsätter en lagändring på riksnivå - och i självstyrelselagen. Och det är där det blivit knepigt, konstaterade många vid remissdebatten.

När handels- och industriministeriet i oktober 2007 bad landskapsregeringen om ett första utlåtande föreslog man från åländskt håll att landskapet skall överta konsumentrådgivningen.

I juni 2008 kom beskedet att en proposition med det innehållet lämnats till riksdagen. Det var en felbedömning att landskapsregeringen inte reagerade då, sade kansliminister Roger Eriksson (lib) i går.

Senast då borde förslaget ha lämnats till lagtingets självstyrelsepolitiska nämnd, sade Harry Jansson (åf).

Riksdagen godkände lagändringen den 26 november. Eftersom ändringen berör självstyrelselagen borde för-

slaget ha gått via riksdagens grundlagsutskott. Så gick det inte.

Propositionen räknades som en budgetlag och gick därför via riksdagens ekonomiutskott. Inte heller lagtinget fick ta ställning till lagändringen innan den godkändes i riksdagen.

Begär utredning

Landskapsregeringen skall begära en formell utredning om turerna kring lagändringen så att det inte händer igen, sade lantrådet Viveka Eriksson (lib).

Att förslaget följde de riktlinjer som landskapsregeringen gett i sitt utlåtande duger inte som förklaring, tyckte bland andra Harry Jansson och Veronica Thörnroos (c). Lagändringen kom till den självstyrelsepolitiska nämnden den 21 oktober.

– Jag var inte medveten om att den var så gott som klubbad, sade Gun Carlson (c).

Nio fel

Roger Jansson (fs) hittade nio fel på vägen från proposition till klubbad lag. Bland annat hade Ålands riksdagsledamot Elisabeth Naucleur inte blivit noterad om lagändringen.

Eftersom lagtinget lämnats utanför processen är det lika bra att ta den från början, var Roger Janssons slutsats.

Utan lagtingets godkännande kan lagen inte träda i kraft.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Samarbete kring barn godkändes

■ **LEMLAND.** Ett nytt samarbetsavtal med Lumparland, gällande individ- och familjeomsorgen, godkändes av Lemlands fullmäktige på senaste mötet.

Arbetet med det nya avtalet har pågått sedan hösten 2007 och aktualiserades ytterligare med anledning av att den nya barnskyddslagen trädde i kraft första oktober i år.

Genom samarbetet kan man leva upp till strängare krav, till exempel stadgar den nya lagen att tre socialarbetare är involverade vid tvångsomhändertagandet av ett barn.

Genom det nya samarbetsavtalet kan kommunerna bistå varande i barnskydds- och vårdnadsutredningar samt under vissa perioder upprätthålla beredskap för varandra. (ab)

Ung pojke skadad i mopedolycka

■ En ung manlig mopedist krockade igår vid 21-tiden med en personbil. Olyckan skedde utanför Strandnäs motell i Mariehamn.

– Han är förd till akuten

visefråga, säger Carina Aaltonen.

– Man borde kunna ha motsvarande system som i Uppsala. Patienter tar färjan till Kapellskär, och där väntar taxin till Uppsala.

ÅHS tar hand om fakturan och söker pengar från FPA.

(pd)

Inga raka svar på fråga om patientresor

■ Tre möjliga lösningar, men inga raka svar.

Det var vad lagtingsledamoten Carina Aaltonen (s) fick av hälsoministern Catrin Sjögren (lib) på sin enkla fråga om hur åländska patienter som behandlas i Åbo skall slippa förskottera sina flygresor.

Sjögren nämnde tre möjligheter.

Den första - att socialkansliet i patientens hemkommun skall förskottera biljettkostnader - är en lösning som varken Sjögren eller Aaltonen tror på.

Det andra är att Turku Air förlänger avtalet med folk-

pensionanstalten (FPA).

Men det kommer bolaget inte att göra, säger Carina Aaltonen efter att ha diskuterat med Turku Airs Susanne Remmer i går kväll.

Det tredje alternativet är att ÅHS tar på sig ansvaret och kostnaderna för patienternas resor. Det är en rätt-

Slut på lek i femte klass

Barn slutar leka i allt tidigare ålder. I stället tar umgänge på diskussionsforum och via chattar allt mer tid.

Unicef har gjort en undersökning i Finland under hösten där 1.489 sjätteklassister från 80 lågstudier svarade på frågor om bland annat lek.

Eleverna upplever att det är i femte och sjätte klass som leken upphör. De fick själva bedöma om de tyckte att barn slutar leka för tidigt. En majoritet av flickorna ansåg att det var så och av pojkarna nästan hälften.

Så gott som alla svarande ansåg att leken hör till barns rättigheter. Av flickorna svarade 45 procent att de fortfarande leker medan 32 procent av pojkarna uppgav sig leka. Det är också vanligare att barn på landsbygden leker längre än barn i huvudstadsregionen.

Det visade sig också att barn på landsbygdsorter och i norra Finland önskade sig fler lek- och vistelseplatser än barn i huvudstadsregionen och i stadskommuner.

Ingen tid för lek

På frågan varför man slutar leka blir svaret att intresset för lek tar slut. Om de organiserade fritidssysselsättningarna tar mycket tid i anspråk finns inget intresse för lek, men även ytterligheten åt andra hållet, det vill säga de som inte har några aktiviteter alls visade väldigt litet intresse för lek. De som huvudsakligen spenderar sin tid vid datorn och internet säger sig till största delen (55 procent) ha tröttnat på att leka.

Det finns ett statistiskt samband mellan ensamhet samt föremål för mobbning och

fortsatt lek. De som är ensamma och utsatta för mobbning fortsätter leka längre.

Med kompisar

Helst är eleverna med kompisar på fritiden. På andra plats kom ledda aktiviteter och på tredje plats internet med olika diskussionsforum och dylikt. Nästan hälften av barnen hade internet, datorspel och tv-tittande som en viktig fritidssysselsättning.

Men det visar sig att barn också gillar gymnastiktimmarna i skolan, vilket strider mot den uppfattning som anses råda bland vuxna att barn upplever skolgymnastiken för tävlingsinriktad noterar man i undersökningen.

Nästan en fjärdedel av de svarande har en schemalagd aktivitet i veckan på sin fritid medan 11 procent har 5 gånger eller mer. 6 procent har ingen sådan aktivitet alls. De flesta anser att de har tillräckligt med aktiviteter i veckan.

Undersökningen gjordes för att svara på frågor som finns hos vuxna om barns många fritidsintressen och minskade tid för lek, om den tävlingsinriktade skolgymnastiken och även inom fritidssysselsättningen.

Undersökningen finns att få på <http://www.unicef.fi>

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Barn slutar leka. En undersökning visar att leken tar slut i årskurs fem eller sex. Men Therese Strandholm och Raiza Aducal i Rangsby skola har roligt ändå. Foto: JONAS EDSVIK

Barn lär sig leka i skolan

Skolan har blivit arenan för barns lek säger läraren Patrik Larsson.

Föräldrarna begränsar leken på fritiden. Men även nya leksaker ändrar lekens karaktär.

Patrik Larsson i Rangsby skola märker en stor skillnad i barnens lekande under de 10-15 år han jobbat som lärare. Han kallar utvecklingen "tragisk".

–När jag var liten var det naturligt att umgås efter skolan, nu är det en stor händelse och stort arrangemang som ska ordnas och planeras.

Det kan hända att man tar hem en kompis bara två gånger per termin. Han ser också att barnkalas kräver större ansträngning från föräldrarna eftersom kalasen ska innehålla ordnad underhållning.

Individuellt

När slutar barnen leka?

–Det är väldigt individuellt, säger Larsson. Det finns femor och sexor som är väldigt duktiga på att leka. Speciellt när det kommer snö kan de inte hålla sig och åker pulka och kastar snöboll. Andra kan sluta leka redan i trean.

Larsson tror också att många leker hemma när inte kompisarna ser. På som-

Mindre lek. Läraren Patrik Larsson ser hur barn umgås med varandra allt mindre på fritiden. Foto: JONAS EDSVIK

maren och under en vinter med snö leker barnen mer. Det har också visat sig att i Rangsby skola är skolans lilla skogsdunge och pulkabacken mer populär som lekplats än bland annat klätterställningarna. Kojbygget under vår och höst engagerar också alla årskurser.

Raster är fritid

Inom skolvärlden har man diskuterat och fokuserat mycket på skolgården.

–Man kan göra fint med till exempel linbanor men då ska det göras regler om vad den ska användas för och när. Det blir styrt av de vuxna. Vi ser rasterna som elevernas fritid och då ska de själva få hitta på vad de vill göra.

I Rangsby skola märks det när några elever tar tag och ordnar exempelvis något bollspel på rasterna. Då är så gott som alla 50 elever med.

–Det är häftigt att se.

Ska man tvinga barnen att leka?
–Absolut inte.

Leker i skolan

På grund av föräldrarnas stress och barnens aktiviteter blir det allt vanligare att enda tillfället för lek är i skolan. Skolan har blivit arenan där barnen ska lära sig leka med varandra förutom det rent kognitiva inlärandet.

Hur fungerar det med lekar på gymnastiken?

Snö lockar till lek. När snön kommer åker alla sex årskurser pulka i Rangsby skola. Men i brist på snö sitter Jannica Mattsson och Emelie Bergman och pratar på rasterna. Foto: JONAS EDSVIK

–I vår skola använder vi oss av mycket lek på gymnastiken. Då är det förstås vuxenstyrd lek men det smittar av sig på fritiden om de tycker det är roligt.

Larsson tror inte att barnen inte gillar att leka.

–Det är de vuxna som begränsar lekan.

Umgås elektroniskt

För bara 15 år sedan träffades barnen när de ville umgås, men numera har man

oftast en egen mobil och kan ringa varandra, man chattar och träffas via datorn.

–Man umgås på en helt annan arena. Tänk när de som är barn nu blir föräldrar, hur ser det ut om tjugo år?

Man kan ju alltid säga att det var bättre förr, men leker barnen på fel sätt nu?

–Inte fel, men det är mer stillasittande. De rör sig inte

naturligt och inte i skog och mark.

Barn har numera otroligt mycket organiserade aktiviteter på kvällarna, tar det bort tiden från leken?

–Det är en lite fälla. Man hittar på ofantligt med aktiviteter åt barnen, men deras egen drivkraft försvinner.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Stals. Det här fotografiet stals från en utställning i torsdags.

Utställnings-foto stals i biblioteket

■ Patrik Andersson, som utnämndes till årets fotograf av fotoklubben Obscura, har blivit av med ett fotografi från sin utställning vid Stadsbiblioteket.

Bilden föreställer ingången vid en McDonalds-restaurang i New York och stals någon gång under torsdagen.

Om någon känner till mer om stölden går det bra att kontakta Patrik Andersson på telefonnummer 040-704 79 89. (mt)

Tomtar fick inte stå i fred

■ En dekorationstomte på en gård i Hammarland har stulits.

Tomten, med tillhörande belysning, stals från gården samtidigt som tre andra tomtar som stod på gården kastades i ett närliggande dike. (ml)

Pannrum rökfylldes

■ Ett pannrum i Sund rökfylldes natten till lördagen. Strax för klockan fyra gick larmet och Sunds frivilliga brandkår ryckte ut. På plats konstaterades att det inte förekom någon brand, utan att rökutvecklingen kom från en elpatron som förmodligen har kortslutit sig i en ackumulator tank.

Efter att fastigheten rökevakuerats kunde brandkåren lämna platsen. (ml)

Rattfylleri i helgen

■ En person misstänks för rattfylleri efter att ha blåst 0,6 promille i en blåskontroll i lördags. Personbilsföraren stoppades av polisen i Finström Ämnäs. (ak)

Slog sönder bil med plogpinne

■ Två fordon utsattes för skadegörelse natten till söndagen. Någon drog upp plogpinnar ur marken vid Mariegatan i Mariehamn och gick sedan lös på bilarna. Den ena bilen fick bucklor i plåten och på den andra bilen krossades vindrutan.

I Finström Godby har ett annat fall av skadegörelse anmälts. Där bröt någon omkull en ställning med postlådor natten mot lördagen. (ml)

Misshandel på kryssningsbåt

■ En person har anmält att han misshandlats ombord på ett kryssningsfartyg som trafikerar Åland. Händelsen inträffade natten till lördagen. (ml)

Messare ljög om Dinos vakter

Avslöjades när han lät andra lyssna på intervju

– Det var bara ett skämt det här.

Det säger en 17-årig kille som messade Nya Åland om att han och ett gäng 14- och 15-åringar hade kommit in på Dinos bar.

Han avslöjades när han lät andra lyssna på en intervju med tidningen.

Det började i Nya Ålands mess-spalt för en tid sedan. Signaturen ”Ägd som fan” hävdade att att två 14-åringar och tre 15-åringar hade kommit in på Dinos bar natten till den 28 november.

Även om messare får vara anonyma så kan redaktionen se avsändarens telefonnummer. Nya Åland ringde därför till ”Ägd som fan”, en 17-årig skolelev, som sade att messet stämde.

– De frågade om leg. Då sade vi alla att vi hade glömt det hemma.

Vakten skall ändå ha låtit sällskapet gå in, och messaren sade att flera i hans sällskap kunde köpa öl.

– Jag säger inte att jag själv inte dricker och sånt, men jag vill berätta det här för allmänheten. En pub skall väl ha kompetenta vakter som inte släpper in minderåriga, sade 17-åringen till Nya Åland.

”Aldrig i livet”

Dinos chef Cia Borg var upprörd när Nyan bad henne om en kommentar. Hon hade talat med sin vaktpersonal när hon sett messet, och ingen kände till det som 17-åringen skrev om.

– Fem personer under 18 år? Aldrig i livet, det finns ingen möjlighet.

Vid ingången betalar gäster inträdet och får en stämpel. Och med en vakt vid ytterdörren och en till i garderoben så skall fem minderåriga inte kunna komma in.

Även om man slinker in när det är mycket folk vid ingången så skall man ändå hänga av sig jackan. Och då står gästen öga mot öga med en vakt, konstaterade vaktchefen Jocke Schrey.

– Misstänker vi något så frågar vi efter leg. Alla som går på krog skall ha identitetsbevis med sig.

Även om man kommit längre in i lokalen så kan barpersonalen kräva att få se legitimationen.

Artikel stoppades

Med en sådan kontroll me-

Upprörd. Dinos chef Cia Borg var från första början säker på att messet var en lögn. Foto: ERKKI SANTAMALA

nade Borg och Schrey att messet måste vara en lögn. Eftersom messaren hävdade att det stämde skrevs en artikel till där båda sidor fick säga sitt.

Men:

På kvällen ringde Jocke Schrey till redaktionen och sade att han fått veta vem som skickade in messet.

Enligt Schrey hade 17-åringen blivit utkörd från Dinos tidigare, när han varit där och druckit kaffe. Dinos har 18 års åldersgräns också dagtid, om man inte är i målsmans sällskap. Messet skulle i så fall ha varit ett sätt för 17-åringen att hämnas. Artikeln, som skulle gå i tryck några timmar senare, stoppades.

Högtalaren var på

Nya Åland hade inte lämnat ut messarens namn eller kontaktuppgifter till någon. Uppgiftslämnare skyddas av källskyddet och den som vill vara anonym får vara det.

Men när messaren blev kontaktad av Nya Åland tidigare på dagen slog han på mobiltelefonens högtalare så att andra personer i hans närhet kunde höra intervjun. En person som hörde samtalet, där 17-åringen berättade hur han kommit in på Dinos med ett gäng minderåriga, kontaktade Dinos vaktpersonal.

Erkände

Jocke Schrey tog kontakt med 17-åringen för att reda ut saken. Sedan ringde han till Nyan och lämnade över telefonen till 17-åringen, som erkände det som Schrey och Cia Borg hela tiden tyckt:

– Allt jag sade om Dinos var bara ljug.

Messaren hade blivit utkörd. 17-åringen som ljög om hur han kom in på Dinos hade tidigare blivit utkörd från baren, som har 18 års gräns även dagtid. Foto: STEFAN ÖHBERG

Mettet kunde ha fått allvarliga konsekvenser för Dinos. Utskänkningstillstånd kan dras in om myndigheterna anser att man inte bedriver en seriös verksamhet.

Det tänkte 17-åringen inte på.

– Det var bara ett skämt det här, säger han.

Att han sedan upprepade

och broderade ut lögnen när Nya Åland kontaktade honom gjorde situationen mera invecklad. Om han i det läget hade erkänt att messet var en lögn skulle en rättelse ha publicerats i följande tidning.

– Jag tänkte inte på vilka konsekvenser det kunde få. Nu har jag snackat med

Jocke och han har förklarat för mig hur det ligger till. Jag ville inte alls vara till problem, men det vart ju tydligen det.

Har han lärt sig något?

– Kanske att inte snacka skit.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Barnens skylt förstördes

Under helgen förstördes skylten vid daghemmet Ängsbacken i Mariehamn. Bokstäverna G och N slets ner från väggen.

– Vi är riktigt ledsna nu, säger vikarierande föreståndare Lilian Enros. Hon berättar att barnen själva har tillverkat skylten tillsammans med konstnären Eva Maria Mansnerus.

– Barnen ritade bokstäverna under våren och sedan tillverkade hon dem under sommaren. Att det var barnens egna bok-

stäver gör att det känns ännu mer ruttet, säger Enros.

Det var under helgen som bokstäverna G och N slets ner från väggen. På måndagen upptäckte personalen att bokstäverna fattades, och senare hittade de en del av G:et i en soptunna.

– Vi ska leta lite till och se om vi hittar resten.

Polisanmäler

Sedan dagiset öppnade för drygt ett år sedan har flera saker gått sönder på gården.

– Vi misstänker att det är skol-

barn som är här på kvällarna, de får förstås vara här, men det är inte roligt när saker går sönder.

Enros berättar att lyktstolpar och bord gått sönder tidigare. Lekstugan har varit föremål för lerkastning, och väggarna är ordentligt smutsiga.

– Den här gången tänker vi polisanmäla.

Nu hoppas Ängsbacken att Mansnerus har kvar mallarna för bokstäverna hos sig.

– Så att vi kan få nya.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Besvikna. Lilian Enros och Nicklas Nord på daghemmet Ängsbacken är ledsna över att någon förstört skylten som hänger på daghemmets fasad. Foto: ERKKI SANTAMALA

Alltid nära dig 16-19.12

Malet kött av nöt

Griskotletter kg **7,50**

Blå länk
580 (4,12kg) kg **7,50**

Leverlåda
400 g (EP 3,25/kg) st **2,39**

ÅCA hemvete
300 g (EP 4,33/kg) st **1,30**

Kanelgiffjar
260 g (EP 8,81/kg) st **1,30**

Rysk medwurst
170 g skivad (EP 17,00/kg) påse **2,29**

Russin
250 g (EP 3,40/kg) pkt **2,89**

0,85

God betjäning. För dig.

- **Mariehamn:** Citylivs,
- **Brändö:** Einar Holmberg
- **Geta:** Getaboden
- **Föglö:** Föglöbutiken

- **Jomala:** Sven Mattsson
- **Lumparland:** Matboden
- **Vårdö:** Vårdö Närbutik
- **Saltvik:** Kvarnbo Butiken

PLUSA

DECEMBER MÅNADS PLUSA ERBJUDANDEN

Sunnantai vetemjöl

2 kg
MED PLUSAKORT
(EP 0,48/kg) påse **0,95**
UTAN PLUSAKORT
(EP 0,70/kg) påse **1,39**

Findus Frionor fiskpinnar

250 g
MED PLUSAKORT
(EP 4,00/kg) 3 pkt **3,00**
UTAN PLUSAKORT
(EP 4,76/kg) pkt **1,19**

Annas pepparkakor

300 g
MED PLUSAKORT
(EP 5,30/kg) st **1,59**
UTAN PLUSAKORT
(EP 6,30/kg) st **1,89**

President kaffe

500 g, 2 pkt/hushåll
MED PLUSAKORT
(EP 5,00/kg) 2 pkt **5,00**
UTAN PLUSAKORT
(EP 3,45/kg) st **6,90**

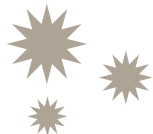
Potatis

2 kg **PIRKKA**
MED PLUSAKORT
(EP 0,65/kg) påse **1,29**
UTAN PLUSAKORT
(EP 0,80/kg) påse **1,59**

Lite mera du.

**Köp en soffa eller matgrupp för minst
850€ så får du en matta på köpet.**

Erbjudandet gäller på köp eller beställning före 24 december 2008.

1645€

Ord. pris **1750€**
Bord med sex stolar

Jaipur

Serie i betsad massiv mahogny. Matbord med
låda L 190 cm B 100 cm H 75 cm **670•** Två
tilläggsstolar 50 cm ingår. Stol **180•**

1175€

Ord. pris **1225€**

Bryssel XL

Soffa i tyg Cortina med ben i massiv ek. Två prydnadskuddar
ingår. L 290 cm D 156/96 cm. Finns i svart, vit och ljusbeige.

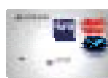
EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

ÅRETS EM-BUTIK!

JULÖPPET from 13/12:

Vardag 09-19
Lördag 10-16
Söndag 12-16

**Skräddarsydda finansieringsalternativ med
Aktiiviraha!**

www.em.com

**Blomförsäljningen
startar
onsdag 17.12
kl. 10.00**

Amaryllis 6,70€

Hyacint 1,25€

**JULKLAPPSTIPS!
Presentkort**
från
Rundbergs Bil & Service Ab

Marschaller brinntid 10-12 timmar..... 4,50

Pulka 12,50

Batteriladdare 49,00

Vi håller öppet jul- och nyårshelgen:

Julafton 9-15
Juldagen 12-22
Annandagen 9-24
Nyårsafton 7-20
Nyårsdagen 12-22

Vi önskar alla våra kunder

God Jul & Gott Nytt År
genom en inbetalning till Ålands Barncancerfond

**Rundbergs Bil
& Service Ab**

Strandgatan 1 B, tel. 15 222
www.rundbergs.com

Gratis teater och idrott som arbetsförmån

Gratis kultur- och sportevenemang för anställda. Det kan bli möjlighet efter att en ny lag klubbats igenom i riksdagen.

Riksdagen godkände för en tid sedan en ändring av skattelagen. Lagen ger arbetsgivare möjlighet att bjuda sina anställda på kultur och idrott för sammanlagt 400 skattefria euro.

Många kan alltså i framtiden få gå gratis på såväl teater som fotbollsmatcher som en arbetsförmån.

Mental hälsa

Paf:s vd **Lars Porko** ser positivt på en sådan möjlighet.

–Det som medges ska också vara med i utbudet, sedan blir det medarbetarna själva som väljer hur de vill utnyttja sina förmåner. Vi är inte mot att erbjuda förmåner inom det kulturella området exempelvis. Allt behövs, både den fysiska och den mentala hälsan är viktig, säger han.

Ett sätt att erbjuda förmånen är att ge kultur- och idrottssedlar på samma sätt som många arbetsgivare i dagsläget ger sina anställda

lunchsedlar. Sedan tidigare har det också funnits idrotts-sedlar, men maxgränsen för den förmånen har varit 200 euro.

Hur pengarna fördelas mellan idrott och kultur är inte reglerat.

Andra sänkningar

Riksdagen godkände också en del andra skattesänkningar. Största delen av dem berör alla inkomstgrupper lika mycket.

Oppositionen har tidigare krävt att låg- och medelinkomsttagare ges större fördelar.

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Fri teater. En ny lag som klubbats igenom i finska riksdagen kan ge dig chansen att gå på exempelvis teater på företagets bekostnad. Fotot är taget under en av Pellasteaterns föreställningar i somras.

Foto: JONAS EDSVIK

BÖRSKOMMENTAR

Prästens lilla kråka

Det kapitalistiska systemet upplever just nu kanske sin största kris någonsin. Mitt i denna kris kämpar själva symbolen för den kapitalistiska friheten, den amerikanska bilindustrin, för sin överlevnad.

De senaste dagarna har vi med spänning kunnat följa hur man har försökt ta fram ett välbehövligt räddningspaket till den amerikanska bilindustrin, hittills dock utan att lyckas. Några veckor sägs vara det spelutrymme som finns, innan pengarna är slut och konkurs ett faktum för bland annat General Motors. En kvalificerad gissning är därför att inledningen på det nya året kommer att bjuda på dramatiskt.

Hittills i kreditkrisen har marknaden fäst stort hopp vid att de båda giganterna Kina och Indien ska förmå dra världsekonomin vidare, med sina relativt ostörda höga tillväxttal. Medan resten av världen upplever sin lågkonjunktur och kämpar sig igenom kreditkrisen, ska de två asiatiska ekonomierna vara de krafter som räddar övriga världen från att dras ned alltför djupt i depressionen.

Ungefär så var det alltså tänkt att det skulle bli. Förra månadens handelsbalanssiffror visade att Kina saktar in; importen minskade med 18 % medan exporten sjönk med 2 %. Krafttillverkningen, som brukar anses vara en god indikator på hur snabbt hjulen snurrar i ekonomin, minskade samtidigt med 7 procent.

Nu varnas det för att Kina rent av kan komma att hålla nere resten av världen under ytan, snarare än att hålla den ovanför. Samtidigt varnar experterna för att den eko-

nomiska tillväxttakten i Kina kan komma att vika under viktiga stödnivåer, där social oro kan komma att förvärra krisen ytterligare.

Man räknar med att Kina behöver upp-rätthålla en årlig tillväxttakt på 8 procent för att kunna förse den snabbt växande befolkningens arbetskraft med arbetstillfällen. Varje år växer arbetskraften med 7 miljoner människor, som alltså sugs in i systemet vid 8 procents tillväxt.

Världsbanken räknar i sin senaste prognos att Kina kommer att växa med 7,5 procent under 2009, vilket skulle betyda att den globala arbetslösheten riskerar öka drastiskt. Oddsen för att Världsbanken kommer att behöva justera sin prognos neråt ytterligare är dessutom höga. I Indien, där man räknar med att arbetskraften växer med 14 miljoner människor per år, förväntas tillväxten 2009 bli under 7 procent.

Ekonomiskt sett känns världen väldigt hopflätad och samstämmig, globalisering-en har nått långt. Det vi ser i Kina, Indien och Ryssland syns även här hos oss. Råvaruefterfrågan har nästan som inställd av en timer mattats av när konjunkturen väl börjat vika.

När BRIC-länderna bromsade var det därför bara en tidsfråga innan våra nordiska råvarubolag vinstvarnade. Ta stålbo-lagen som exempel; först var det SSAB, därefter Rautaruukki och i förra veckan Outokumpu som vinstvarnade. Däcktillverkaren Nokian Renkaat märker just nu mera av den dykande nybilsförsäljningen, framförallt i Ryssland, än av det sjunkande oljepriset.

Ett lägre oljepris ger dem förvisso ett lägre pris på sina insatsvaror, men vad spelar det för roll när försäljningen viker? Således vinstvarnade bolaget i fredags och aktien föll 13 procent. En efter en slant alltså stålbolagen ner i diket, som prästens lilla kråka, fast utan nya fina vinterdäck.

Just nu känns det som om världens alla ekonomier har hittat varandra i en global jamsession. Fast tyvärr är det långt ifrån någon stämningsfull julsång man stämmer upp i, vinstvarningarna och de dystra framtidsutsikterna klingar samspelt i detta betydligt mörkare beat.

Det finns trots detta små ljusglimtar i börsmörkret. Electrolux varnade på måndagen för att den tidigare givna prognosen för 2008 inte kommer att hålla. Trots detta återhämtade aktien sig snabbt efter att till en början ha fallit med över 7 procent. Flera aktier har nu tydligen sålts till så låga nivåer att det krävs mer än bara ytterligare en vinstvarning, för att pressa aktien.

Det gäller att inte tappa hoppet utan leta efter små ljuspunkter, för det finns sådana. God jul!

Mathias Söderback
Avanspartners

EKONOMI I KORTHET

Mobilförsäljningen upp i november

■HELSINGFORS. Leveranserna av mobiltelefoner till butikerna ökade kraftigt i november. Enligt uppgifter från partihandlarna för elektronikvaror, Elektronikaan tukkukauppiat, levererades 304.000 mobiltelefoner, det vill säga 41 procent mer än för ett år sedan.

Månadsleveranserna för en månad var de största på flera år. Genomsnittspriset på mobiltelefoner sjönk i november till 110 euro. Det är 30 euro mindre än i oktober och 50 euro mindre än för ett år sedan.

Leveranserna av mobiltelefoner i januari–november steg med sju procent från 2007. Knappa 1,8 miljoner telefoner levererades till affärerna. Värdet av försäljningen blev dock två procent lägre än för ett år sedan. (FNB)

Lägre inflation i november

■HELSINGFORS. Inflationen avtog i november till 3,6 procent, uppger Statistikcentralen. Ännu i oktober låg inflationen på 4,4 procent.

Den främsta anledningen till att inflationen avtagit är de billigare bränslepriserna. Prisnivån på personbilar samt hemelektronik och databehandlingsutrustning gick också ned.

På årsnivå har inflationen mest gått uppåt på grund av dyrare livsmedel och dyrare boende. Inflationen påverkades också av högre restaurang- och kafépriser samt högre priser på alkohol-drycker. (FNB)

Reklam kan göra barn sparsamma

■HELSINGFORS. Reklamen kan lära barnen att bli sparsamma, sägs det i en färsk undersökning vid Konsumentforskningscentralen. Reklamen kan nämligen förbättra barnens prismedvetenhet och uppmuntra dem att köpa förmånliga konsumtionsvaror.

Reklamen ökar dock också materialismen om den får en viktig roll för konsumtionen. Konflikter mellan barnen och deras föräldrar stärker å sin sida slösande konsumtionsvanor hos barnen.

Undersökningen visar att det är föräldrarna som mest påverkar barnens konsumtionsbeslut upp i tonåren. Kamraterna har den näst största inverkan och reklamen kommer på tredje plats.

Undersökningen av inkomstfördelningen och tidsanvändning-en inom familjerna har finansierats av Finlands akademi. (FNB)

Volvo diskuterar lån från EIB

■STOCKHOLM. Krisdrabbade Volvo Personvagnar diskuterar just nu frågan om att få låna pengar från Europeiska investeringsbanken (EIB).

–Vi gör det sedan vi fått veta att den här möjligheten finns, säger företagets presschef **Maria Bohlin**.

Enligt henne handlar diskussionerna om huruvida Volvo PV ska låna och i sådana fall till vilka projekt. Enligt henne har företaget inte diskuterat några summor.

I torsdags presenterade Sveriges regering ett paket på totalt 28 miljarder kronor för att "möta utmaningarna för svensk fordonsindustri". Förslaget innehöll bland annat kreditgarantier på som mest 20 miljarder för lån från EIB för "omställning till grön teknologi".

Oppositionen har hävdad att regeringen försökt att framstå som mer handlingskraftig än vad den är. (FNB–TT)

AKTIEMARKNADEN INDELAD GEOGRAFISKT

Procentuell utveckling (i euro) under olika tidsperioder.

Källa MSCI Barra (www.msci.com)

INDEX		1 vecka	1 mån	3 mån	6 mån	i år	1 år	3 år
Finland	MSCI Finland	6,1	-2	-28,7	-37,8	-52,8	-54,2	-25,5
Sverige	MSCI Sweden	8,2	-1	-31,9	-40	-46,1	-48,6	-35,6
Europa	MSCI Europe	4,5	-3,1	-28,7	-33,9	-43,6	-45,1	-30,1
Nordamerika	MSCI North America	-4	-3,7	-26,6	-26,1	-34,5	-34,8	-34,8
Japan	MSCI Japan	-0,7	-9,5	-15,3	-20,1	-27,5	-30,3	-37,6
Asien	MSCI Asia Pacific	2,2	-7,4	-29,5	-38,3	-50,3	-51,2	-24,6
Östeuropa	MSCI Eastern Europe	3,2	-4,5	-46,2	-62,3	-64,9	-65,8	-47,1
Latinamerika	MSCI EM Latin America	12,3	2,6	-36,4	-48,5	-46,4	-47,3	-6,2
Världen	MSCI World Free	-1	-4,5	-26,4	-28,8	-37,7	-38,7	-33,4

Begagnade bilar på

Åland

Toyota Corolla Verso 1,6 -02

Mätarställning: 110.000 km.

Sommardäck med LM fälgar, vinterdäck, Radio/CD, 2 st airbags, fjärrstyrt centrallås, air cond. ABS bromsar, el-hissar, fullst. servicebok.

Pris: 12.500€

BMW 523i 4d Sedan -96
Mätarställning: 76.000 km
Pris: **NU 11.900 €**

Toyota Land Cruiser LX 70 3d -90
Mätarställning: 277.900 km
Pris: **NU 4.800 €**

Mazda 2200 Diesel Paketbil -00
Mätarställning: 122.000 km
Pris: **NU 8.500 €**
Innehåller moms 1.533€

DAN'S BIL & solskydd

G. godbyvägen 11, tfn 018-17325

Audi A4 Sedan Automat -95

Mätarställning: 202.200 km.

Sommardäck på LM fälgar, vinterdäck, el-taklucka, centrallås, elfönsterhissar, el-speglar.

Pris: 5.950€

Saab 9-3 Sport Sedan 2.0T -05

Mätarställning: 29.700 km
Pris: 23.750 €

Opel Vectra GTS 5d 2.2 -03
Mätarställning: 69.000 km
Pris: 17.700 €

Opel Meriva 1,6 -04
Mätarställning: 57.000 km
Pris: 12.500 €

Mitsubishi Carisma 1.6 AC -00
Mätarställning: 140.000 km
Pris: 6.700 €

Chevrolet Trailblazer -03

Mätarställning: 69.000 km

Bensin, automat, sommar- + vinterdäck, navigator, läderklädsel, elspeglar, elhissar, löstagbar dragkrok, metallfärg m.m.

Pris: 29.900 €

Elverksgatan 7, Tel *19 800
• Vardagar 8-17, lördagar 10-13
• Stanley 527 720, Niklas 527 722

– Vägen till en bra affär –

BILHALLEN

Honda Civic 4d Aut Miljöbil -06
Mätarställning: 11000 km
Pris: 24950 €

Honda Accord 2.0i 4d Sport Aut -03
Mätarställning: 50500 km
Pris: 19950 €

Honda CR-V 2.0i ES 4x4 -02
Mätarställning: 137000 km
Pris: 16400 €

Suzuki Liana 1.6i 4Grip Automat -04
Mätarställning: 75000 km
Pris: 11950 €

Audi A4 1.8T Quattro Avant -02

Mätarställning: 91.500 km
Ålandssåld, en ägare, märkes-servad, 2 zoners klimatanläggning, ESP, xenonljus, stora ljudanläggning, airbags, krockgardiner, färd dator, dragkrok, m-värm. med cupéuttag, 8 x alu, m.m, m.m.
MÅNADSKOSTNAD AVBET: 377€

Pris: 22.250 €

DET HANGLAR OM KVALITET
BILCENTER
www.bilcenter.ax
Uppgårdsvägen 18
vardagar 9-17, lördag 10-13, tel 12 551
Reservdelsförsäljning:
vardagar 8-16, tel 12 552

Ford S-MAX 2,0 Trend 7-pers -06
Mätarställning: 23000 km
Pris: 26900 €

Audi A4 1,8T 4D QUATTRO -01
Mätarställning: 116600 km
Pris: 14200 €

Renault Laguna 1,6 16V HB Expression -02
Mätarställning: 133000 km
Pris: 9200 €

Audi A6 2,4 30V Avant -99

Mätarställning: 165.000 km
Bensin, manuell, sommar-/vinterdäck, radio/cd, automatisk klimatanläggning, elhissar fram/bak, elspeglar, rails, dimljus fram. Motoreffekt: 121kw/165hk. Bränsleförbrukning blandad: 9,7/100 km

Pris: 11.700 €

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN
Västra utfarten
Tel. *5252. Tom Enestam 525 303,
Tony Sommarström 525 309
www.motorcompany.ax

Toyota Corolla 1,3 -99
Mätarställning: 112.000 km
Pris: 6.900 €

Toyota Yaris 1,3 Luna 5d -00
Mätarställning: 158.000 km
Pris: 6.900 €

Peugeot 307 2.0 SW -03
Mätarställning: 75.000 km
Pris: 12.700 €

Toyota Yaris 1.4 Diesel DEMO -08
Mätarställning: 500 km
Pris: 19.200 €

Hyundai Getz 1,3 GLS -05

Mätarställning: 52.000 km.

Bensin, manuell, gråmetallic. Sommar- och vinterdäck, radio/CD, aircondition, fönsterhissar fram/bak

Pris: 9.900 €

berrolfs
Uppgårdsvägen 14, tel 22 285
Öppet: vardagar 9.00-17.00,
lördag 11-14

Så väljer du rätt GPS-navigator

10 saker att tänka på inför köpet

1. Vilka kartor ingår? Till vissa gps:er medföljer kartor för hela Europa, till andra bara Skandinavien. Att köpa till kartor i efterhand kan bli dyrt.

2. Är kartorna nya? Kolla hur gps:en uppdaterar kartorna. Ingår funktionen eller kostar det extra? Och tänk på att ta reda på när kartorna gjordes är de gamla kan de visa fel.

3. Täckning. Se till att det är en bra mottagarenhet i gps:en. Det är viktigt att inte täckningen försvinner, till exempel när du kör bland höga hus i en stad.

4. Stor display. Stor skärm och stora knappar är att föredra. Det är särskilt viktigt när du kör bil, eftersom du kan bli en trafikfara om det inte går att navigera snabbt. Röststyrd gps är ett bra alternativ. (Obs! Parkera bilen innan du lägger in dina koordinater.)

5. Bra ljud. Även om skärmen är viktig, är instruktionerna du får som ljud ännu viktigare. Det är dessa du kommer att använda i första hand när du är ute och kör. En tydlig röstinspelning och bra ljudkvalitet är ett måste.

6. Realtidsinformation. Om du ska använda gps:en i bilen se till att det ingår en TMC-funktion (Traffic Message Channel) så du får information om vägarbeten och olyckor i realtid. Ofta är tmc en extern funktion som kan väljas som tillval.

7. Minne. Vissa gps:er stöder minneskort som lagrar mer än vad det inbyggda minnet klarar. Om du vill ladda upp stora kartor kan det vara bra att välja en produkt som har plats för extra minneskort eller ett stort inbyggt minne.

8. Dyrare = bättre. Det kan vara värt att lägga till lite extra och köpa en dyrare variant. Men det finns förstås billigare alternativ som också fungerar, så fundera på vad du tänker använda gps:en till.

9. Lyxigt lull-lull. Tänk på att priset också går upp om gps:en har lyxig extrautrustning. Behöver du verkligen alla tillbehör?

10. Lyssna på andra. Bästa sättet att ta reda på om en gps är bra eller inte, är att höra vad människor som faktiskt provat den tycker. Läs expertomdomen av produkten, men läs också användarrecensioner. Några bra sajter där du kan hitta just detta, är pricerunner.se och prisjakt.se, men det finns många fler.

Begagnade bilar på Åland önskar alla en
GOD JUL & GOTT NYTT ÅR!

KÖPTRYGGHET - HANDLA ÅLÄNDSKT!

**LEDIG
ANNONSPLATS!**

Kontakta vår
annonsavdelning
tel. vxl 23 444 eller
annons@nyan.ax

BROMS

**-KLOSSAR
-BACKAR
-SKIVOR**

**MasterParts
Foster**

DAX

DELAR MED FÖRDELAR

Vikingagränd/Lövdalsvägen. Tel 31 210
vard. 8.30-17.00, lörd. 10.00-14.00

! Sampo Bank förutspår en nedgång i Finlands ekonomi år 2009. Finlands bruttonationalprodukt BNP sjunker med 0,3 procent nästa år, enligt banken.

! Tullstyrelsen drar vid årsskiftet in flera tullkontor. Kontoren i Gustavs, Korpo, Nystad, Seinäjoki och Borgå dras in helt och hållet, begränsad betjäning ges tillvidare i Ingå, Brahestad, Kajana och Joensuu.

Finländare tvekar inför att skaffa barn

HELSINGFORS. Största delen av finländarna vill ha helst två barn men skjuter upp det.

En viktig orsak är att de inte hittat en lämplig partner.

Befolkningsförbundets familjebarometer visar att förutom brist på en lämplig partner är studier, arbetssituationen och ekonomisk osäkerhet orsaker som får män och kvinnor att vänta med att skaffa barn. En del tvekar dessutom för att de inte vill ge upp sin nuvarande livsstil eller bor i en liten lägenhet.

Första vid 28-30

I dag är nästan 45 procent av kvinnorna och 60 procent av männen i 30-årsåldern barnlösa.

Kvinnorna får nuförtiden i medeltal sitt första barn som 28-åringar medan männen blir pappor för fösta gången som 30-åringar. Både män och kvinnor anser att det skulle vara bättre att få det första barnen några år tidigare.

–Jämfört med andra europeiska länder vill finländarna oftare ha en stor familj, det vill säga minst tre barn, säger forskare **Anneli Miettinen**.

Inte alltid lätt

Var femte finländsk 35–39-årig kvinna är barnlös. Av

Varning för barn på väg. Många finländare känner oro inför tanken på att skaffa barn. Man funderar bland annat kring hur det påverkar livsstil, arbete och boende. I dag är nästan 45 procent av de finländska kvinnorna och 60 procent av männen i 30-årsåldern barnlösa . Foto: JONAS EDSVIK

dem har omkring 20 procent försökt skaffa barn.

Miettinen uppger att barnlösa personer inte är karriärmänniskor som endast vill arbeta. En del av dem har försökt få barn men inte lyckats och därefter bestämt sig för att koncentrera sig på karriären.

Också var fjärde förälder som redan har ett barn har försökt få ett till barn utan att lyckas. En man som fått ett barn vill oftast ha ett till.

Största delen av dem som haft problem med att skaffa barn har sökt hjälp.

–Över hälften hade sökt sig till fertilitetsbehandling, berättar specialforskare Anna Rotkirch.

Alla vill inte heller ha barn. Ungefär var tionde 25-44-åring har bestämt sig för att inte skaffa barn.

Svårt med arbete

Många kvinnor som drömmar om att få barn är samti-

digt oroade över hur de ska kunna förena arbete och familj. Var tredje ung kvinna är rädd för att ett barn försämrar deras möjligheter i arbetslivet.

Av de högt utbildade kvinnorna tror hela 40 procent att ett barn stör deras karriär.

Omkring 2.700 25-44-åriga finländare deltog i undersökningen. Deltagarna var män och kvinnor som antingen är barnlösa eller har ett barn. (FNB)

Ny grupp för skolsäkerhet

■**HELSINGFORS.** Skolornas säkerhet ska bli bättre. För att uppnå målet har inrikesministeriet och undervisningsministeriet bildat en arbetsgrupp som ska göra upp kompletteringar till skolornas räddningsplaner. Regelkompletteringarna ska också ta tragiska händelser såsom de i Jokela och Kauhajoki i beaktande.

Dessutom ska arbetsgruppen göra upp direktiv till myndigheterna om hur man ska handla vid hotfulla situationer i skolorna och hur hoten hanteras i läroanstalter och med föräldrar.

Arbetsgruppen inleder sitt arbete i början av nästa år och uppgiften ska vara klar inom augusti månad.

(FNB)

Hästinfluensa på olika håll

■**HELSINGFORS.** Hästinfluensa har upptäckts på en gård i Lahtisområdet. Veterinärer i norra och mellersta Finland har också anmält fall av sjukdomen, säger specialforskare **Christine Ek-Kommonen** vid Livsmedels säkerhetsverket Evira.

Viruset finns i Finland varje år, men har varit ovanligt vanligt i år och i fjol, säger Ek-Kommonen. Men det handlar dock inte

om någon epidemi, fortsätter hon. Det effektivaste sättet att skydda hästar mot sjukdomen är med ett vaccin som ges med regelbundna mellanrum.

Om en häst insjuknar är vila den enda vård. Symptomen är hög feber och hosta. Dessutom vill hästen ofta inte äta. Som Nya Åland berättade igår har inga fall upptäckts på Åland. (FNB)

Ekonomi

Pyramidhärva drabbar Nordea

STOCKHOLM. Nordeas pensionssparare kan ha blivit blåsta på en halv miljard svenska kronor i en gigantisk pyramidhärva, på totalt 50 miljarder dollar, som avslöjats på Wall Street.

Danske Bank-kunder har också fastnat i klistret.

Jättebedrägeriet, organiserat av den amerikanska hedgefonden Madoff Securities, påverkar inte Nordeas resultat- och balansräkning, säger Nordeas svenska presschef **Helena Östman**.

–Det är pengar som förvaltas för kunders räkning. Det är liv- och pensionspengar, säger hon. Enligt Östman kommer den potentiella förlusten inte hel-

ler att märkas för pensionsspararna.

–Det är en sådan marginell exponering, 48 miljoner euro i fyra länder. Det är 0,2 procent av de sammanlagda pensions-tillgångarna på 25 miljarder euro, säger hon, och tillägger att det dessutom är oklart om pengarna verkligen har gått förlorade.

För Danske Banks del handlar det om drygt 10 miljoner euro som bankkunder via banken satsat i en fond med exponering mot härvan.

Finanskrisen satte stopp

Den misstänkte mannen bakom spelet, den 70-årige Wall Street-veteranen **Bernard Madoff**, greps i torsdags förra veckan.

Han ska enligt åklagare ha er-

känt att han förskingrat 50 miljarder dollar genom att bygga upp ett pyramidspel med stora investerare, där nya insättningar har gått till att täcka utdelningar till placerare som varit med längre.

Madoff, före detta chef för Nasdaq-börsen och som bland annat sitter i Nasdaq OMX Groups valberedning, har sedan affären rullats upp anklagats för marknadsbedrägeri och riskerar 20 års fängelse och mångmiljonböter vid sidan av eventuella skadeståndskrav.

Madoffs pyramidspel kollapsade när finanskrisen, som fördjupades när Lehman Brothers gick omkull i september, satte stopp för nya insättningar.

Madoff ska inför gripandet i torsdags förra veckan själv ha

kallat sin hedgefond ”en enda stor lögn”, som varit insolvent i flera år.

I en bekännelse till tre anställda planerade han att överlämna sig till myndigheterna så snart han delat ut de 200–300 miljoner dollar som fanns kvar i kassan till ”utvalda i personalen, familjen och bland vänner”.

Bland de cirka 25 aktörer som hittills berättat om exponering radar välkända varumärken i finansvärlden upp sig.

Största smällen i Europa verkar HSBC Holdings ha drabbats av. Men brittiska Royal Bank of Scotland, franska BNP Paribas och spanska Santander har också redovisat stor exponering.

Bland de exponerade finns även japanska Nomura Holdings. (FNB–TT)

Världen just nu

Maktskifte i Thailand

■**STOCKHOLM.** Oppositionen tar nu över makten i Thailand. Det tros skapa ett visst lugn men innebär ingen varaktig lösning på landets politiska kris. Redan i januari hålls nya val som kan förändra allt.

Thailand har svävat i ett politiskt vakuum sedan premiärminister **Somchai Wongsawat** sparkades för snart två veckor sedan. Det skedde sedan regeringspartiet PPP befunnits skyldigt till valfusk och Bangkoks flygplatser ockuperats.

På måndagen hade dock Demokratiska partiet vunnit över så många av parlamentets småpartier att partiets ledare, den brittiskfödde 44-åringen **Abhisit Vejjajiva**, kunde väljas till landets premiärminister.

Abhisit lyckades skrapa ihop 235 röster medan det gamla regeringspartiets kandidat, före polischefen **Pracha Promnong**, fick 198.

Valet av Abhisit betyder att demonstranterna i PAD, som i ett halvår protesterat mot PPP, fått sin vilja igenom.

Visst lugn

Abhisit är med sin storstadsframtoning och brittiska utbildning en politiker som står närmare PAD. Den sparkade Somchai var däremot den senaste i raden av politiker som PAD menar regerat på uppdrag av **Thaksin Shinawatra** som avsattes 2006 men är populär på landsbygden.

Abhisits makt är dock begränsad. Hans bräckliga majoritet måste användas för att blåsa nytt liv i landets ekonomi som drabbats hårt av lågkonjunkturen och PAD:s blockad av Bangkoks flygplats.

Thailandsexperten **Jesper Bengtsson** är övertygad om att valet av Abhisit kan skapa ett visst lugn i landet. Han tror dock att det främst är exilpolitikern Thaksin som avgör hur stabilt lugnet blir.

–Hans beslut att stödja eller inte stödja den här lösningen tror jag spelar stor roll. Han höll ett tal i helgen via tv-skärm och det var rätt oförsonligt, såvitt jag förstod, så det kan vara ett oroande tecken, säger han till TT.

Stora utmaningar

Efter utnämningen protesterade anhängare till Thaksin våldsamt mot Abhisit utanför parlamentsbyggnaden. Och mycket talar för att Thailands kris inte är över.

Redan i januari hålls nämligen fyllnadsval för de 29 parlamentsledamöter som bannlystes från politisk verksamhet samtidigt som Somchai. Om nya Thaksinanhängare väljs in på deras platser kan vägen slå över igen.

Om Abhisit vill överleva den prövningen och skapa ett bredare stöd för sin politik måste han visa att han står för en mer stabil utveckling. Han måste övertyga både Thaksins anhängare och Thaksin-hatarna i PAD att han kan skapa ordning.

–Det är jättestora utmaningar. Om det funkar eller inte vet jag inte. Thailändsk politik har ofta varit kaotisk så kaos är snarare den gängse ordningen, säger Bengtsson. (FNB–TT)

Montenegro-ansökan till EU

■**BRYSEL.** Montenegro lämnade in sin medlemsansökan till EU på måndagen. Montenegros premiärminister **Milo Djukanovic** lämnade in ansökan till EU-ordförandelandet Frankrikes president **Nicolas Sarkozy** och EU:s utvidgningskommissionär **Olli Rehn** i Paris.

Den före detta jugoslaviska republiken Montenegro vid Adriatiska havet har bara 650000 invånare och kan bli ett av EU:s minsta medlemsländer.

Montenegro ingick i ett statsförbund med Serbien 2003, men förklarade sig självständigt 2006.

I fjol höstas slöt Montenegro ett samarbetsavtal med EU i väntan på medlemskapsförhandlingar.

EU väntas inom kort få fler medlemsansökningar från västra Balkan. Albanien, Serbien och Bosnien-Hercegovina antas söka EU-medlemskap nästa år.

Rehn välkomnade Montenegros kandidatur och sade att den visar att landet delar grundläggande europeiska värden. (FNB)

Treholt-resning avslogs igen

■**OSLO.** Den spiondömde **Arne Treholt** har nått vägs ände. Det medgav han själv sedan hans begäran om resning på måndagen åter och troligen definitivt avslagits.

Treholts begäran om att spionåtalet och rättegången mot honom 1985 tas om avslås av den norska kommission, Gjenopptakelseskommisjonen, som har till uppgift att bedöma resningsansökningar. Treholt dömdes 1985 till 20 års fängelse för spioneri för dåvarande Sovjetunionens samt Iraks räkning. Han avtjänade åtta år men släpptes sedan av hälsoskäl. Han har hela tiden bedyrat sin oskuld.

Kommissionen var inte enig. En av de fem ledamöterna avsåg att domen mot Treholt har sådana brister att saken borde tas upp på nytt. Gemensamt riktar kommissionen kritik mot domen men konstaterar samtidigt att inga nya bevis dykt upp som motiverar att rättegången tas om.

Treholt medgav vid en presskonferens att han nu uttömt sina möjligheter att få resning och kritiserade kommissionen för att inte vara den säkerhetsventil i rättsväsendet som den borde vara.

Psykologiprofessorn Svein Magnussen, den ledamot som ville bevilja en resning, pekade särskilt på bristerna i beviskedjan och avsaknaden av konkreta bevis eller vittnesuppgifter om att Treholt verkligen fick betalt av Sovjet för sina uppdrag eller att de dokument han överlämnade verkligen var av den art som motiverade fängelsestraff på 20 år.

Treholt har förgäves sökt om resning två gånger tidigare. (FNB–TT–NTB)

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

Sportmagasinet på Åland 24 som i dag listar årets fem största sporthändelser på Åland. Från 18.30 på Ålandskanalen.

Tillbaka i de finska färgerna

Välkänd profil. Efter bland annat sju år i Elitserien och 188 landskamper är Jarmo Myllys ett respekterat namn i hockeyvärlden. Senast han var på Åland är för tre år sedan med sin nuvarande klubb SaiPa. Foto: ERKKI SANTAMALA

Målvaktslegendaren Jarmo Myllys står i båset när U16-landslaget spelar i Islandia

ISHOCKEY. Efter sju år är Jarmo Myllys tillbaka i landslaget. Men nu som målvaktstränare för det U16-lag som den här veckan spelar Nordic Cup i Islandia. Nyan fick en pratstund med målvaktslegendaren om hans nya jobb.

–Det är roligt, säger han. Det är roligt att få jobba med de yngre killarna.

Karismatisk. Aggressiv. En spexare. Epiteterna på Jarmo Myllys är många. Men framförallt var han en riktigt bra målvakt. Ett VM-guld och tre OS-medaljer ljuger inte. Nu är han med och formar Finlands hockeyframtid.

–Jag har spelat i alla landslag och var i samma situation som de här när jag var 16. Det är väldigt viktigt att spela internationella matcher för att sedan kunna spela i NHL. De här matcherna är bra för utvecklingen eftersom man får möta spelare från olika nivåer, säger Myllys.

Till vardags är Myllys målvaktstränare för FM-ligalaget SaiPa och det är första året han är med som tränare i U16-landslaget. Just landslaget ser han som ett viktigt steg i hockeykarriären. Både i sin egen och när han tittar på dagens unga spelare.

–Det är härligt när man drar på sig landslagströjan, det är inte det viktigaste, men nästan. Då vet man att man spelar för sitt land, säger han.

Speciellt mot Sverige

Den här veckan börjar med två träningslandskamper mot Sverige och sedan är det Nordic Cup

Fakta/Jarmo Myllys

Namn: Jarmo Myllys.
Född: 29 maj 1965.
Landskamper: 188 (1985-2001).
Klubbar: SapKo, Ilves, Lukko, Kalamazoo Wings, Minnesota North Stars, Kansas City Blades, San Jose Sharks, KookKoo, Luleå, Blues, SaiPa, HV71.
Meriter: VM-guld, OS-silver, två OS-brons, tre VM-silver, två SM-guld, två SM-silver.
Utmärkelser: VM:s bästa målvakt 1995, FM-ligans bästa målvakt 1987/88, Elitseriens mest värdefulla spelare 1996/97.

fram mot helgen. För A-landslaget betyder det alltid något extra när det är Tre Kronor som står för motståndet och någon skillnad lär det inte i Islandia.

–Jag tror att de här killarna också har det, säger Myllys. Det spelar ingen roll vilken ålder så är det alltid speciellt mot Sverige.

Kanske är det från landslaget som Myllys själv har sina bästa minnen. Sammanlagt blev det 188 landskamper där VM-guldet från 1995 nog är karriärens höjdpunkt. Något riktigt genombrott i NHL kom aldrig men han hyllar dagens finska målvakter i Nordamerika.

–Vi har så många bra målvakter och det är många som gör bra ifrån sig i NHL. Det är 5-6 stycken som kämpar om att vara förstemålvakt och jag tycker det är hög standard bland de finska målvakterna.

Däremot är han kritisk till att många spelare åker över till

Även utespelare. Under sin elitseriekarriär gjorde Jarmo Myllys två mål och när han igår laddade lite med pucken satt den allt som oftast i kryss bakom målvakten. Foto: ERKKI SANTAMALA

NHL som 18-åringar. Direkt efter draften lockas de över med stora pengar men kanske med sämre utvecklingsmöjligheter.

–Det är inte bra, säger Myllys. Det är bättre om de spelar kvar i sitt lag och i landslaget och hela den biten.

En sak som ändå är bra med att spelare åker över till NHL är att nya och unga målvakter får chansen i FM-ligan. Det blir en rullans bland spelarna som till viss del kan vara bra för finsk hockey.

Hur bra årets U16-landslag är återstår att se. Myllys tycker själv det är svårt att säga hur bra laget är eftersom han inte sett

något annat lag spela. Men han tror det är ganska jämnt mellan Finland, Sverige, Ryssland och Tjeckien.

Många bra målvakter

Helgens turnering blir därför något av ett eldprov både för målvakterna och för Myllys. De har bara spelat tre matcher i år och i samtliga har det blivit seger mot Tyskland. För Myllys gäller det att hela tiden välja ut rätt målvakt för uppgiften.

–Vi hade ett träningsläger med 7-8 målvakter men tog bara med två den här gången. Jag tycker de alla är bra målvakter och vi har 4-5 på listan

som det är jämnt mellan. Vi har några turneringar efter jul, bland annat i Ryssland, där jag tror vi kommer att använda andra målvakter än de vi har här. Men vi får se.

Först är det Nordic Cup i Islandia som gäller och Finlands första match är på torsdag mot Norge. Efter det möter de Sverige på fredag och Danmark på lördag.

Men redan ikväll är det träningslandskamp mot Sverige klockan 19.00.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Framgångsvåg över Jomala IK

DIVISION IV	
JOMALA IK	3
DALARÖ	1
(25-20, 25-22, 21-25, 25-20)	

■VOLLEYBOLL. Det var ingen hejd på Jomala IK:s framgångar i helgen. Förutom att A-lagen vann sina matcher och tog steget upp till allsvenskan så presterade även föreningens division IV-damslag.

I en jämn match mot Dalarö drog de det längsta strået och kunde på hemmaplan ro hem matchen i tre set mot ett.

Med den vinsten ligger JIK nu tvåa i tabellen med sex poäng på sex spelade matcher. Överlägsen ledare i serien är Eskilstuna som vunnit alla sina matcher och har därmed maximala tolv poäng. (mn)

Liewendahl tangerade rekord

■SKYTTE. Elin Liewendahl sköt 393 poäng i klass D16 vid Kuppisspelen i Åbo den gångna helgen. Resultatet tangerade det finska rekordet i D15 och eftersom Liewendahls klass är helt ny räknas det än så länge även som rekord där. Rekordet räckte givetvis till seger i klassen.

Även **Andreas Virtanen** vann sin klass, A18, och det på 571 poäng medan **Fredric Olofsson** slutade på en femteplats i A20 med 677 poäng efter finalskjutningen. I samma klass blev **Tom Mattsson** elva på 561 poäng.

För **Mathias Nordberg** i A16 blev det en tredjeplats på 379 poäng och **Peter Hellsten** slutade på en 14:e plats i A50 med 358 poäng.

Virtanen, Mattsson och Olofsson tävlade även i A-klassen under helgen men där blev det inga framskjutna placeringar. (jl)

■FOTBOLL. Jultomten kommer tidigt till sjukhuset i år. Och jultomtarna är några av IFK Mariehamns spelare som i dag besöker barnavdelningen för att dela ut julkappar och spela spel med barnen.

Preliminärt deltar **Mika Niskala**, **Johan Carlsson**, **Patrik Rikama** samt **Wilhelm Ingves** och de är på plats mellan 13.00 och 15.00. (jl)

Sportens kom ihåg

■ **Ishockeyläger:** Den 29 och 30 december anordnar Ålands ishockeyförbund hockeyläger för pojkar födda 95 och yngre och för flickor 94 och yngre. Anmälan senast den 22 december till Marcus Englund tel.0400 723 735 eller ishockey@aland.net. För mera info gå in på ifkmariehamn.com/ishockey.

■ **Ridsport:** Dressyrträning för Soile Kokko 31 januari-1 februari i Ämnäs. Intresserad? Ring 040-7281502 för mer info och anmälan senast 31 december.

■ **ÅID-orientering:** Träning lördag 20 december klockan 10.00. Vikingahallen. Lunch och sedan orienteringsaktiviteter.

■ **ÅSSF:** Viltmål "Dahlmans skinktävling" på gris 20+20 i morgon klockan 18.30 på Bredmobanan.

■ **ÅSSF-skytte:** Gubbdagis är stängt över jul och nyår. Öppnar åter måndagen den 12 januari och är i fortsättningen öppet som vanligt måndagar 13.00-15.00.

► SÄLJES

STÅLPONTONER

2 st, 4,5 m x 3,6 m, djup 1 m.
Pris: 1.400 euro/st.
Tfn: 0400 784 876

Telefonkatalog
på nätet

www.nyan.ax

Tipsa SPORTEN

dygnet runt Tel 0457 324 4444 nyan.ax

► UTHYRES

Central

kontors-/affärslokal

fd "Nalles livs", 173 m² ledig från 1.2.2009
Intresseanmälningar till veronika@konsenshus.ax

► KUNGÖRELSE

Ålands
landskapsregering

Ålands landskapsregering vill med anledning av ändringen av 2 § i landskapslagen om fornminnen, 2006/87, ge varje fastighetsägare tillfälle att bli hörd innan fornlämningen antecknas i fornlämningsregistret. Följande uppgifter föreslås att antecknas i fornlämningsregistret:

Eckerö kommun:

Fornlämning Eckerö 6.49 på samfällt område 878:20 Storby by
Fornlämning Eckerö 1.2 på samfälld lertäkt 878:2 Björnhuvud

Finströms kommun:

Fornlämning Finström 21.2 på samfällt område 878:1 Tärnebolstad
Fornlämning Finström 9.12 på skifte Grelsby Södergård 2:15

Hammarlands kommun:

Fornlämning Hammarland 12.3 på skifte 1:9 Kattby
Fornlämning Hammarland 16.1 på skifte 6:9 Näfsby
Fornlämning Hammarland 19.1 på samfällt område 876 – 1 Vattenområde Skarpnåto by
Fornlämning Hammarland 25.4 på samfällt område 878 – 6 Holmar, öar, klippor Äppelö by

Lemlands kommun:

Fornlämning Lemland 7.2 på samfällt område 878:2 Hellestorp

Saltviks kommun:

Fornlämning Saltvik 20.8 på samfällt område 878:6 Tängsöda och samfällt område 878:7 Tängsöda

Brändö kommun

Fornlämning Brändö 5.3 och 5.4 på samfällt område 878:6 Fiskö
Fornlämning Brändö 5.5 på samfällt jordområde 878:1:1 Fiskö
Fornlämning Brändö 7.6 och 7.7 på samfällt område 878:5 Jurmo
Fornlämning Brändö 12.2 och 12.3 på samfällt område 878:2 Åfva
Fornlämning Brändö 12.4 på samfällt område Åfva Orsklobbsrevet

Kumlinge kommun

Fornlämning Kumlinge 3.12 på skifte 9:13 Kumlinge

Kökar kommun

Fornlämning Kökar 1.1 på skifte 3:4 Finnö
Fornlämning Kökar 2.4 på samfällt område 876:3 Hamnö
Fornlämning Kökar 4.67 på skifte 11:7 Karlby

Sottunga kommun

Fornlämning Sottunga 5.11, 5.12, och 5.14 på skifte 7:5 Sottunga by
Fornlämning Sottunga 5.13 på skifte 7:5 Sottunga by och skifte 7:8 Sottunga by

I fall ni anser att det finns några felaktigheter i uppgifterna skall era synpunkter ha inkommit till Ålands landskapsregering Pb 1060 Ax –22111 Mariehamn inom sex (6) månader från den 16.12.2008. Eventuella frågor riktas till Alexandra Strömberg vid museibyrån, tel: +358 (0) 18 25448.

Landskapsregeringen

Sopeldning är farligt

■ **Jag har** efter alla skrivelser gjort en egen undersökning av sophanteringssystemet inom Mariehamns stad. Notera att jag bara är en lekman och inte proffs inom området sophantering.

I **dagsläget** kan vi ta till exempel ett hushåll bestående av två personer, som bor i ett egnahemshus. Alltså har en enligt gängse bedömningsgrunder borde ha en bättre ekonomi med vad ”eget hus i staden” innebär i motsatt till två personer som bor på hyra i ett hyreshus. De personerna som bor i ett egnahemshus kan idag välja att klara sig på billigaste taxan om man har ett kärl för brännbart med lägsta godkända antal av tömningar per månad. I hyreshuset har hyresvärden redan valt att lägga in de ökade kostnaderna i månadshyran för hyreslägenheten, vilka tillkommit för att finansiera hela husets tömning.

Vinnare är alltså de två personerna i egnahemshuset med egen vedpanna och skorsten. Kan bränna det som inte ryms i lägsta g okända antal av tömningar per månad?

Det är helt klart att den som har tidigare omnämnt

Sopeldning. ”Observera att i våt ved och sopor finns cancerframkallande ämnen och därför bör man undvika att vistas i röken.” skriver insändarskribenten.

Foto: ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

skorstensbelagt egnahemshus i staden och har ett kärl med lägsta godkända antal av tömningar är motståndare mot enligt min mening kanske den mer rättvisa avgiften till Mise per hushåll i staden, som nu är aktuell.

Nu blir det upp till alla hushåll att redovisa om de är berättigade till rabatt på avgiften till Mise eller inte.

Hämtningen av soporna är däremot helt förkastligt med att flera bilar kör i skytteltrafik med vad allt det innebär, som till exempel dåligt för miljön och plånboken.

Apropå en annan aktör nämligen det nybildade Proans (Producentansvar Åland Ab) har de enligt min mening en ytterligare möjlighet att göra pengar på

för dem idag okända importörer. Idag uppmanas alla företagare på Åland med importansvar att ansluta sig till Proans för att betala för sitt importerade förpackningar till det nybildade Proans. För rättvisans skull borde Proans skicka faktura till alla dessa som åker till Sverige och handlar hem varor till Åland med förpackningsmaterial kvar på varorna. De är ju också importörer. Skicka en kontrollant till Berghamn och Västerhamn. Kom inte till mig och säg att förpackningarna från Ikea, Julia, med mera som ligger på de obemannade stationerna importerats av företagare på orten. Rätt skall vara rätt.

Till slut vill jag ge ett litet tips till stadens innevånare med intresse för sophantering: Ta gärna en runda i staden (gående så känner ni lukten) och se vilka hushåll som har endast ett kärl. Titta om huset har skorsten och även om det ”ryker” i den. Torr ved ger en vit ljus rökpelare. Sur ved och sopor ger en mörkare och illaluktande rökpelare. Observera att i våt ved och sopor finns cancerframkallande ämnen och därför bör man undvika att vistas i röken.

Robin Hood

Saltvikscenters märkliga budgettaktik

■ **Budgetmötet** måndagen den 8 december i Saltviks fullmäktige var ett märkligt skådespel av centern. Centergruppen inledde debatten med att berätta att man konstaterat att vi har en finanskris och att det kan bli värre finansiellt sett, inte några större nyheter för den som följt massmedia. Detta skulle man ju kunna anta att centern visste om när dom på senaste mötet förespråkade en skattesänkning men tydligen inte...

Med **Jesper Eliasson** i spetsen pratade man självklarheter och kom slutligen fram med ett förslag; Fullmäktige ger styrelse och tjänstemän i uppdrag att komma med en ”finanskris budget” till fullmäktigemötet den 2 februari 2009 som ska sänka driftskostnaderna med 50.000 euro.

Vi, inom liberalerna, visste inte om det var ett skämt

eller fullaste allvar? Ville centern redan nu sänka en budget som hela organisationen jobbat med under hösten och som inte ens var klubbad?

Trots flera försök att tala centern till rätta och försöka få ner driftskostnaderna på kvällens möte så valde centern att genom omröstning tillföra denna kläm till budgeten med siffrorna 9-6.

Nåväl, vi väntade med stor spänning på en budgetdebatt av sällan skådat slag där centern skulle lägga fram en mängd konstruktiva förslag på hur vi skulle få ner kostnaderna. Kommer man med ett krav av denna kaliber som centern gjorde så hör det nog till god ton att också ha ett förslag på hur det ska genomföras.

Vi är invalda i fullmäktige, den kommunala förvaltnings högsta organ, för att ta viktiga och strategiskt rätta

beslut. Att sänka skatten och föreslå rejäla sänkningar i driftskostnaderna utan ett enda förslag på hur det skulle kunna uppnås är inte att ta sitt mandat på fullaste allvar anser vi. Att sedan försöka skyffla över det på kommunstyrelse och tjänstemän, som redan manglat denna budget i bästa möjliga mån, känns orättvist.

Liggande budget har genomgått hela den demokratiska processen och kommit till av kunniga tjänstemän och nämnder, vadan denna missstro mot denna process?

Om Eliassons förslag verkligen var allvarligt menat, borde väl han haft förslag på hur till exempel skol-och bildningsnämnden, där han är ordförande, kan bidra till minskningen av driftskostnaderna. I omröstningen fick centern med sig flera ledamöter bland de obundna och

därigenom majoritet. Vi skulle vilja veta hur ni tänkte som röstade för denna kläm? För ni var väl medvetna om detta förslag på förhand och inte röstade efter partipiskan? Var ska besparingen göras? Varför underkänna den liggande budgeten utan att ha egna förslag på förändringar?

Vi i liberalerna är fullt medvetna om det ekonomiska läget runt omkring oss och vi är naturligtvis beredda att vidta åtgärder med framförhållning, men då på ett realistiskt sätt. Får vi signaler att kommunens inkomster kommer att minska ska vi också anpassa budget efter det. Men vi kommer inte heller då att börja med att föreslå skattesänkning.

Med hopp om en God Jul!

Saltviksliberalerna

Inte bara julfrid

■ **Äntligen** skrivs det realiteter, verkligheter om hur julen kan vara i många hem. Allt för ofta läser vi och hör om allt lull gull med nära kära och att samla familjen, njuta och umgås i lugn och ro, samlade med de nära och kära vid dignande matbord mm.

Men är verkligheten sådan? Och hur många har möjligheter att fira en sådan

önskejul?

Hur tror ni det känns att vara tvungen att leva under denna julkampanj i hem där det finns en missbrukare av droger eller alkohol, skils-mäsofamiljer där ena parten inte kan fira jul med sina barn, där barn inte får fira jul med sina båda föräldrar, där sjukdom förändrar julfiran-

det, där inga barn kommer hem pga. olika anledningar, alla ensamma unga som gamla, arbetslösa, sjukpensionärer, personer där det inte finns ekonomiska möjligheter till vare sig mat eller julklappar, mm, mm ?

Vi skall inte avdramatisera den gulliga julen men det är bra, hövligt och hänsynsfullt

att även en annan sida av julens firande lyfts fram. För sådan är den sanna verkligheten. Det är säkert också en liten tröst för de personer som inte kan fira den glansbildsvackra julen, den som medierna och de kommersiella lyfter fram, att det skrivs om de verkliga förhållandena.

”Öppna ögonen”

TV-programmet

tisdag 16 december

7.00 **Gomorron Sverige** [1828072]
8.15 **Julkalendern: Skägget i brevlådan** [6490968]
8.30 **Gomorron Sverige, forts** [9776500]
10.30 **UR** [9301852]
13.00 **Rapport** [70239]
13.05 **Hockeykväll (R)** [633719]
13.35 **Toppform (R)** [419054]
14.05 **Annas eviga (R)** [904239]
14.35 **Lille Fridolf och jag** [7303622]
 FILM Svensk komedi från 1956. I rollerna: Douglas Håge, Hjärdís Pettersson.
16.10 **Gomorron Sverige** [6384500]
17.00 **Rapport** [80535]
17.05 **Scouts safari** [6994142]
17.30 **Lilla Sportspegeln** [7326]
18.00–18.55 **Bolibompa** [51245]
 18.00 Jultomtens lärling [35968] 18.10 Slut för idag... tack för idag [761500] 18.25 Jane och draken [47351]
18.55 **Sportnytt** [3623245]
19.00 **Rapport** [67448]
19.10 **Regionala nyheter** [9533429]
19.15 **Go'kväll** [925697]
 Lovisa Andersson från Fin-spång får lära sig att dansa jive.
19.45 **Julkalendern: Skägget i brevlådan (R)** [140968]
20.00 **Kulturnyheterna** [91429]
20.15 **Regionala nyheter** [5694784]
20.30 **Rapport med A-ekonomi** [142]
21.00 **Packat & klart** [351]
 Svenskt reseprogram. Del II av II. Att fira jul i Thailand är en klassiker för många svenskar.
21.30 **Kattgalen** [622]
 Norskt reportage. Mary-Ann Sundbys mål är att äga världens vackraste perserkatt.
22.00 **Dom kallar oss artister** [535]
 Musikdokumentär: The Cardigans med Nina Persson.
22.30 **Morgonsoffan** [806]
 Svensk humorserie. Även 19/12.
23.00 **En dag för fred** [778210]
0.15 **Kulturnyheterna (R)** [1535104]
0.30 **Water** [8542872]
 FILM Indisk dramafilm från 2005. I-rollerna: Sarala, Buddhhi Wickrama.
2.25–7.00 **SVT24** [12278562]

9.00 **Musikhjälpen, forts** [22027351]
13.00 **Musikhjälpen, forts** [59573697]
18.20 **Nyhetsstecken** [8654142]
18.30 **Oddasat** [97210]
18.45 **Uutiset** [125264]
19.00 **Spion och prinsessa** [85697]
 Brittisk dokumentär från 2007. Hon föddes som prinsessa i en indisk muslimsk familj, Noor-un-nisa Inayat Khan.
19.55 **Rapport** [5055603]
20.00 **Musikhjälpen extra** [6993]
 Välgörenhetsprogram. Del 4 av 7. Sammanfattning av det gångna dygnets händelser från Sveriges Televisions och Sveriges Radios insamlingsmaraton vid Gustav Adolfs torg i Malmö.
20.30 **Dr Åsa** [5264]
 Hälsoprogram. Del 10 av 10. I säsongens sista program visar Åsa hur man kan bli sin egen hälsocoach. Även 19/12, 20/12.
21.00 **Rakt på med K-G Bergström** [7245]
 Pratshow. Del 10 av 10. SVT:s politiske reporter K-G Bergström möter de aktuella makthavarna inom politiken och näringslivet, sporten och kulturen.
21.30 **Debatt** [6516]
22.00 **Aktuellt** [3429]
22.30 **Korrespondenterna** [2500]
 Utrikesmagasin. Del 8 av 8.
23.00 **Sportnytt** [16351]
23.15 **Regionala nyheter** [1496852]
23.25 **Rapport** [2111413]
23.30 **Eftersnack** [26054]
 Pratshow. Även 17/12.
23.55 **Världen (R)** [6733887]
 Dokumentärserie. Del 20 av 20. Shanghais gästarbetare. Omkring 150 miljoner kineser beräknas flytta runt på jakt efter tillfälliga jobb.
0.55 **Alla tiders kartor (R)** [31443253]
 På jakt med GPS.
1.00 **Sverige! (R)** [7177524]
 Kulturmagasin.
1.30 **Musikhjälpen** [45046920]
 Direktsänt musikökningsmaraton från glastudion på Gustav Adolfs torg i Malmö. Insamling till förmån för människor på flykt.
5.00–9.00 **Musikhjälpen, forts** [69123543]

7.30 **Nanny** [615448]
8.00 **Alla älskar Raymond** [474448]
8.25 **Just shoot me** [7403245]
8.55–9.50 **Montel Williams** [4254055]
10.40 **Top model 9 (R)** [7901622]
11.40 **Oprah Winfrey show (R)** [5441806]
12.30 **Rachael Ray** [8508993]
13.25 **Alla älskar Raymond (R)** [4451622]
13.50 **Våra bästa år** [3876149]
14.40 **Oprah Winfrey show** [1452245]
15.35 **How I met your mother (R)** [4892061]
16.00 **Project runway** [783968]
17.00 **Top model 9** [865516]
18.00 **Extreme home makeover** [869332]
 Amerikansk inredningsserie från 2007. Andra delen.
19.00 **How I met your mother** [262245]
 Amerikansk komediserie från 2005. Del 17 av 22. Marshall praktiserar på Barneys företag och upptäcker att han håller på att bli lika ytlig som de som jobbar där.
19.30 **2 1/2 män (R)** [261516]
 Amerikansk komediserie från 2003.
20.00 **Singing bee** [528968]
 Svenskt underhållningsprogram från hösten 2008. Del 6. Även i det sjätte avsnittet ger deltagarna allt då de fattar ett fast grepp om mikrofonen och sjunger med för kung och fosterland.
21.00 **SOS Familj** [168500]
 Svenskt livsstilsprogram från hösten 2008. Programledare: Annelie Arrefelt.
22.00 **Titanic** [96088871]
 FILM Amerikanskt drama från 1997. Den 10 April 1912 stavar Titanic ut från hamnen i Southampton på sin jungfruresa. I rollerna: Leonardo DiCaprio, Kate Winslet, Billy Zane. Regi: James Cameron.
1.35 **2 1/2 män (R)** [8856746]
2.00 **The closer** [1821920]
2.55 **It's always sunny in Philadelphia** [8232814]
3.20 **Förhåxad** [8292678]
4.10–5.45 **Super troopers** [4951630]
 FILM Amerikansk film från 2001. I-rollerna: Jay Chandra-sekhar, Steve Lemme.

6.10 **Hundjobb (R)**
6.50 **Nyhetsmorgon**
11.00 **Nyheterna**
11.05 **Efter tio**
12.00 **Nyheterna**
12.10 **Efter tio, forts** [9645968]
12.45 **Hem till gården** [531852]
13.10 **Hem till gården** [2361429]
13.45 **Nyhetskanalen** [5650581]
14.00 **Trav: Dagens rätt** [427245]
14.30 **Bingo: Full bricka** [328055]
15.26 **Nyhetskanalen** [107705622]
15.30 **Doktorn kan komma (R)** [283158]
16.25 **Will & Grace (R)** [1383245]
16.55 **That '70s show (R)** [1291210]
17.25 **That '70s show (R)** [209061]
17.55 **Doctors** [3335622]
18.55 **Det sociala spelet (R)** [8929603]
 Svensk humorserie. Gäster är Kristoffer Appelquist och Jonas Gardell.
19.20 **Keno** [206245]
19.30 **Lokala nyheter** [339581]
19.38 **Lokalt väder** [305541697]
19.40 **Ekonominyheterna** [9229968]
19.50 **Vädret** [9218852]
20.00 **Nyheterna** [186871]
20.30 **Postkodlotteriet ger tillbaka** [185142]
 Svensk lotteriserie från 2008. Del 2 av 4.
21.00 **Äntligen hemma jul** [166142]
 Svenskt inredningsprogram. Jimmy Schönnings möblerar övre planet i huset med smarta lösningar och tar hjälp av en ljusdesigner. Lulu Carter julpyntar. Även 20/12.
22.00 **Dödsdomen** [162326]
 Brittisk kriminalserie. Del 2 av 3.
23.00 **Nyheterna** [792581]
23.26 **Sporten** [103525974]
23.35 **Vädret** [6828784]
23.38 **Lokalt väder** [306828784]
23.40 **Säsongsavslutning: America's got talent** [2948546]
0.40 **'Allå, 'allå, 'emliga armén** [1135543]
1.15 **Jordan, rättsläkare (R)** [3851920]
2.15 **Numbers (R)** [3699630]
3.05 **Advokaterna (R)** [7217982]
3.50 **Hope & Faith (R)** [2334340]
4.10 **Hope & Faith (R)** [6448123]
4.30 **Inte helt perfekt (R)** [7778982]
4.55–6.10 **Messiah (R)** [52124140]

FST5
6.00–10.00 **God morgon med A-laget**
16.05 **Äventyr på haven**
 1/10: Uttagningen.
16.34 **Allt ljus på: Monica Aspelund**
 Dövtextning. Sångerskan Monica Aspelund möter Thomas Lundin i ett samtal kryddat med musik.
17.14 **Kortnytt**
17.15 **Made in Europe**
 Del 17 av 27. Europa ur barnens perspektiv. : Storbritan-nien.
17.30 **Showen Dollar**
 Del 3 av 5. En talkshow om pengar för barn.
17.45 **Julkalendern med BUU-klubben**
18.15 **TV-nytt**
 Kan också ses på svenska.
18.30 **Dok: Karelarnas tre städer (R)**
 Del 1 av 3.
19.30 **Danni (R)**
 Del 1 av 4. Dansk dramaserie.
20.00 **TV-nytt**
 Kan också ses på svenska.
20.20 **Sportnytt**
20.25 **Obs**
 Aktualiteter.
21.00 **Chris på chokladfabriken**
 Del 2 av 2. De anställda på chokladfabriken är över-viktiga.
21.30 **Piirka och hans grannar**
 Norsk komediserie. Välkom-men tillbaka till Tertitten, bostadsbolaget på Östkanten i Oslo. Den finske svarttaxi-chauffören Piirka får veta att han har blivit pappa.
22.00 **Kodnamn Hunter**
 Norsk polisserie. Del 6.
23.00 **Kvällsnytt**
23.05 **Filmtid**
 Filmtid presenterar åsikter om budskapet bakom bil-derna.
23.35 **Oddasat**
 Nyheter på samiska.
0.00 **Oddasat**
0.15–6.00 **Min stora dröm: Elitsoldat**
 En ung man drömmer om att bli elitsoldat. Men ut-tagningen är hård, inträdes-proven pågår i 96 timmar. Är det hela mödan värt? DR, Danmark.

ÅLANDSKANALEN

KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

Nyheter/Sportmagasinet.
I Sportmagasinet blickar vi tillbaka på den gångna säsongen med bloopers och annat.
Programledare: Johan Larsson.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 **Gomorron.** Med Eva Ericsson. 6.50 **Betraktelse.** Av Elspeth Randelin. Sänds även c:a kl. 20:40. 6.55 **Ålandsnytt.** 7.00 **Aktuellt.** 7.30 **Ålandsnytt.** 8.00 **Aktuellt.** 8.30 **Ålandsnytt.** 9.00 **Musikpaletten.** Visor. 9.30 **Ålandsnytt.** 9.45 **Sagostunden.** I dag lyssnar vi till den andra delen av kapitlet Vildgranarnas sång ur sagan Dylan Plymsvans, skriven och uppläst av Ann-Christin Waller. Del 1-5 sänds även på fredag kl. 12:30. 10.00–14.00 **Mittpådan.** Med Tom Wiklund. 10.30 **Ålandsnytt.** 11.30 **Ålandsnytt.** 11.40 **Musik.** 12.00 **Aktuellt.** 12.10 **Musik.** 12.15–12.30 **Kulturen.** Sänds även kl. 17:45 och i repris på lördag kl. 09:15. 13.00 **Ålandsnytt.** 13.03 **Rätt skall vara rätt.** Frågetävling. 14.00 **Ålandsnytt.** 14.03 **Lyssnarnas telefonönskemusik.** 15.00 **Ålandsnytt.** 15.03 **Min Musik.** Sänds även på lördag kl. 15:00. 16.00 **Aktuellt.** 16.15–17.45 **Åland i dag.** Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. 16.15 **Duelen.** Roger Eriksson, kansliminister, debatterar med Harry Jansson (åf). Sänds i repris på lördag kl. 12:00. Med Albin Dahlin. 17.00 **Ålandsnytt.** Sänds även kl. 19:00. 17.45 **Kulturen.** Repris. 18.00 **Aktuellt.** 18.03 **Ålandsnytt.** Sänds även kl. 20:00. 18.06 **Musik.** 18.30 **Gäst i Gomorron-studion.** Repris från Gomorron. 18.40 **Musik.** 19.00 **Ålandsnytt.** Repris från kl. 17:00. 19.10 **Åland i dag.** Repris från kl. 16:15-17:00. 20.00 **Ålandsnytt.** Repris från kl. 18:03. 20.03 **Åland i dag.** Repris från kl. 17:10-17:45. 20.40–20.45 **Betraktelse.** Repris. 5.30–6.45 **Musik.**

"Sportmagasinet"

Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

5.55 **Ettans morgon-tv** [62447806]
9.15 **Dalens härskares (R)** [8528500]
 Pauls förnyelser får Golly att protestera.
10.10 **Nöjesråvarna** [4919055]
 Del 2 av 5.
10.30 **Inkorrekt, Tuomas Enbuske! Acceptera inte minoriteter!** [5142]
11.00 **Tv-nyheter** [97429]
11.05 **Grannar och vänner (R)** [4513121]
12.00 **Ettans morgon-tv: Dagens rubriker** [74332]
13.00 **Tv-nyheter** [61535]
13.05 **Det svenska världsarvet** [6427622]
14.05 **Skepparen och hans galeas** [6704790]
14.30 **Läkarna** [7974]
 Kärlekshistorien.
15.00 **Tv-nyheter** [73239]
15.05 **Coronation Street** [2266697]
 Danny tar Mike till läkaren som är rädd att prognosen är dålig. Är tiden mogen för Mike att avstå från firman?
15.55 **Jaakko och världserövrarna** [575871]
16.30 **Den dagen ändrades**

Finland [4806]
17.00 **Tv-nyheter** [78790]
17.08 **Grannar och vänner (R)** [300720968]
18.00 **Tv-nyheter och väder** [9351]
18.30 **Bli herre över plånboken** [1142]
19.00 **Kyrkoherden i Dibley** [4622]
20.00 **En sann historia: Skolan får ett bra hem** [239]
20.30 **Tv-nyheter och väder** [60992]
20.55 **Sporttrutan** [4651968]
21.00 **Oliver Twist** [75055]
22.30 **Män, brev och problem** [46351]
23.20 **Tv-nyheter** [3070535]
23.25 **Extras - Jag vill också bli stjärna** [3478142]
23.55 **Prisma: I livmodern** [944185]
0.45 **Euronews** [5911920]
0.55 **Nyhetsfönster** [48014369]
4.00–5.55 **Nyhetsfönster** [1090271]

6.00 **Tellus-frågesport**
6.50–8.53 **Lilla tvåan** [54370697]
8.53 **På gräsrotsnivå**
9.00 **Oddasat** [28871]
9.15 **Regionala nyheter**
10.35 **Hjärtan i brand** [8812697]
11.00 **Djursjukhuset** [5603]
11.30 **På riskgränsen: Utforska Borneo** [8790]
12.00–12.20 **Återvinningsbröderna** [37581]
12.25 **Inrikesprofilen** [2209061]
12.40 **Den rätta frågan** [68142]
13.05 **Åter en flicka försvunnen**
 FILM [4908413]
 (Taas tyttö kadoksissa) Finsk thriller från 1957) Thriller om en reporter som börjar reda ut fallet med en försvunnen kvinna. Regi: Ville Salminen.
14.10 **Nyhetsåret** [6601516]
14.20 **Under polstjärnan: Rent skall det vara?** [354790]
14.50 **Finland år 2030** [279055]
15.20 **Den mänskliga faktorn** [6286332]
16.10 **McLeods döttrar** [1139968]
16.55 **Norge runt** [3553581]
17.00 **Lymlarna!** [49697]
17.23 **Lilla tvåan** [300029516]

17.49 **Julka-lendern**
18.00 **Den rätta frågan** [89023]
18.25 **Hjärtan i brand** [7449055]
 Ett avslöjande.
18.50 **Tv-nyheter** [4069177]
19.00 **Regionala nyheter** [38448]
19.10 **Sporttrutan** [6922264]
19.15 **Tvåans interväder** [6929177]
19.20 **I djupen vid Mikronesien**
20.12 **Familjen Metsola (R)** [202836326]
21.00 **Aktuella tvåan** [64142]
21.50 **Tv-nyheter, väder och sport** [1226158]
22.05 **Dokumentärprojekt: Karelen som dröm** [2254413]
22.55 **Ögonvittnet: Livet efter döden** [3231697]
23.25 **Musik-tv : Ytterlighet** [176582]
0.10 **Dolt ord** [5451949]
1.00 **Tellus-frågesport** [2160678]
2.00 **Frågespel** [9674302]
3.00 **Dolt ord** [1579938]
4.00 **Sudoku** [9579758]
5.00–6.00 **Frågespel** [5979794]

5.50 **Väder** [82235448]
6.25 **God morgon Finland** [11604887]
9.10 **Vad ska vi äta idag?** [9695177]
9.15 **Känslor och dofter** [2209055]
10.05 **Frågesport** [5123142]
10.50 **Emmerdale** [4818158]
 Kråkskrämmornas dag. En serie om livet i byn Emmerdale.
11.20 **Jöpkkanalen** [4062626]
12.35 **Joulutervehdys** [7497968]
13.55 **Alf** [927516]
14.25 **Frågesport** [200871]
14.55 **Intensiven** [2898719]
 Amerikansk sjukhusserie.
15.50 **Nöjesnytt** [4194887]
15.55 **Frågesport** [953061]
16.30 **Nyheter** [415500]
16.35 **F-70** [6034500]
17.30 **De vackra och de djärva** [871142]
17.55 **Vad ska vi äta idag?** [1220351]
18.00 **Emmerdale** [150061].
18.30 **Uniikki** [749832]
19.00 **Sjuans nyheter** [164719]
19.15 **Ekonomi nyheter** [930790]
19.25 **Dagens väder** [8498535]
19.30 **Dolda liv** [454784]
20.00 **Kärlekens anatomi**

[891326]
21.00 **Ihana mies** [511158]
 SERIESTART. Del 1 av 3. Frun. En berättelse om en man som begår misstaget att tro att han är viktig. Vertti är en populär tv-redaktör som har en egen talk show.
22.00 **Tians nyheter** [976516]
22.20 **Resultatrutan** [7563239]
22.30 **Keno** [525806]
22.31 **CSI** [100525351]
 Framtidens hopp. En amerikansk polisserie om polisens kriminaltekniker som har tillgång till de nyaste rättsmedicinska metoderna.
23.30 **CSI** [521535]
0.30 **Kolmas kivi auringosta** [2495814]
 Ring bara en gång. Nedervåningens tants dotters son ger familjen Salomon en chans att följa med en ung mans liv på nära håll.
1.00 **Vinstpotten late night** [8389678]
2.15–5.50 **MTV3 Jouluchat** [67956494]

” Att ha dubbelmoral är ju helt klart bättre än ingen moral alls!
050.

debatt

Ålands sista kommunalförbund

■ **Mise är** mycket nära likvidation. Mise är fattigt. Sanningens minut. Motsättningarerna är stora. Domsdagsprofetior från Mises höststämma som vi alla kan läsa i tidningarna.

Kostnaderna för hushållen kommer att stiga med 20-30 % konstaterar **Katrin Sjögren**. Kostnaderna för avfallshanteringen ökar med 30 % nästa år säger **Fredrik Karlsson**. Snabba kalkyler eller hot?

Entreprenören Ålands Renhållning planerar att höja sophämningsavgiften med cirka 7-8 % beroende på höjningar i nästa led. Merparten av Renhåll-

ningens avgifter faktureras kunderna direkt och berör inte Mise. Men trots detta hotar Mise med upp till 30 % förhöjning.

Mises verksamhet måste förändras och förenklas. Delägarkommunernas budskap till stämman var klart och tydligt. Förändra verksamheten så att budgeten fås i balans. Det finns ingen anledning att kommuninvånarna betalar dagens höga grundavgift om landskapet och kommunerna gemensamt ändå skall bidra med cirka 370.000 euro för år 2009 för att få budgeten i balans.

Om detta är en omöjlig

uppgift så är det synbarligen ett systemfel och då borde processen börja om från början. Vi närmar oss bistrare tider. Det är dags för förändring.

Sture Skogberg

Mise. ”Mises verksamhet måste förändras och förenklas. Delägarkommunernas budskap till stämman var klart och tydligt.” skriver insändarskrubenten. Bilden är från fredagens stämma.

Foto: JONAS EDSVIK

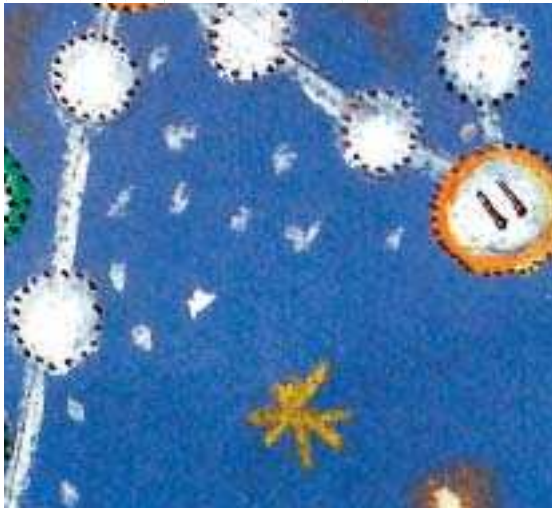

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

- Asså är det ingen annan som hellre vill ha ett köpcentrum istället för ett konst och kulturhus? Jag vet i alla fall j-ligt många som vill det. Puss. **0457.**
- En julros till Havsviddens personal för ett välsmakande julbord o bra service. - WOW, vilket härligt dessertbord! ”Bäst i test!” **Golfrest.**
- Finland rules! Poutiainen, Kuitunen, Seppälä, innebandy... **050.**
- Utav busfrön blir det väl riktiga

Julkalendern

En svag skiftning i färg, känsla och mening.

Bilden klistras in på ruta 19.

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en ledtråd till ett ord och en bild. Svaren bildar tillsammans ett grötrim. Med varje ledtråd ges också anvisningar om var bilden skall placeras i rutsystemet. Om du har klistrat alla rutor rätt är rimmet klart tisdagen den 23 december.

Rimmet skall skickas in per post till Julkalendern, Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn eller via e-post; karin.erlandsson@nyan.ax senast 30.12. Alla som skickat in rätt rim (eller en kreativ variant) deltar i utlottningen av spelet i originalutgåva inklusive spelpjäser och tärning. Frågor besvaras på telefon 528 467.

HÄLGE

personalen på Blåklodan, Tärnan, Ytternas skola och mamma. Ni är mer än guld värda. Ni är våra vardagshjältar som ställer upp i vått och torrt – dag efter dag! Med tacksamhet **Nathalie, Nikolai och Carola.**

■ Trodde inte att jag skulle sakna min lilla hund Teddy men det gör jag. Första julen utan Teddy vi fick ha honom i drygt 10 år, kom som 2-åring. En riktigt sällskapshund. Vår andra hund kom till oss som valp 9 veckor ung, mer självständig. Rasen Tibetanskt spaniel. **Britt-Marie.**

■ Vår katt Linus är borta än! Han är svart-gråspräcklig med vit haka, mage och ben. Utan halsband, skygg. Försvann från Murargränd, Klinten den 22.7. Om du sett han snälla ring 0457 524 38 00 eller 22 240 hittelön fås! **0457.**

■ Att ha dubbelmoral är ju helt klart bättre än ingen moral alls! **050.**

■ Upphittad svart Nokia tel. Söndag 14.12 Barovägen Kungsö Ring **050 545 73 56.**

■ Grattis Finland till innebandyguldet! H från Niklas Jihde. **050.**

■ När kan vi få 50 km på vägen till

Järsö? Hela tiden mera bosättning och populärt fritidsstråk! **Hundägare.**

■ Min spargris har blivit svindyr! H från **pank.**

■ Hur kan någon sådan hemsk människa som förstör andras liv både fysiskt och psykiskt upprepade gånger få flera chanser misshandel för en av de större brotten man kan begå, han ska in bakom lås och bom väldigt länge! Kanske om han skulle gjort det en gång men han har gjort det 3 gånger, en av dom var en av mina väldigt nära. Jag menar t.ex bilister som kör för fort så blir det ett j-la liv men när en kille misshandlar 3 gånger då räcker det med lite samhällstjänst. Jag säger bara det fy f-n!!! **Arg närstående.**

■ Den där domen visar bara att det är okej att misshandla! **Arg.**

■ Jag vill gärna veta hur dom har tänkt som vill slå ihop barnskyddet och missmissbrukarvården? Låter inte klokt. **Pikikieli.**

■ Dagens ris till de som tog våra ute ljusslingor och vår lillajulgran från Emkarby daghem. Lämna tillbaka allt där ni tog det från. Hälsningar från **besvikna barn och personal.** Ps stölden är polisanmäld.

■ Varje gång jag passerar Mariebad och kk-husets gigantisk huskropp känner jag mig liten och får ångest över alla mina skattepengar som försvinner i dessa byggen! **050.**

■ Bra Danne men du kommer att få åran att köra hem grisar efter våta fester jag vet. **0457.**

■ Harriet, väntar fortfarande på ett ordentligt svar på sms:et den 5:e. **Peter.** –Harriet Tuominen arbetar deltid på redaktionen och är tillbaka först på onsdag. **Red.**

■ En stor julros till Johan E på

Kökar som gjort en vacker julgran på väggen. Den lyser upp Karlby o piggar upp oss i decembermörknet. God Jul på dej! Ö. **Tomtenissarna.**

Dagens MMS-bild

Titta! Solen! Taget 14.12.08 utanför Västra hamnen. Från Kristina Hamnström.

NYANS ROS

■ ...till er som hjälpte oss med klappar till Lillajulmarknaden: **Byggvaruhuset, Cockis, Eckerölinjen, F:ma Erik Mattsson, Käringsund Resort & Conference, Lisco bok & pappershandel, Posten på Åland och Viking Line. Amnestygruppen** tackar.

■ ...till **Nyängens dagis** som lyste upp vintermörkret med sitt fina luciatåg i vår skola! Tack så mycket! **Ålands hotell-och restaurang skola** rosar.

■ ...till **Annette Andersson** på Gårdsbageriet i Eckerö som gör världens godaste och vackraste tårter. **Inger** rosar.

■ ...och tack för lilla julhjärtat med hälsningen från **Standnäs och Jomalas FBK.** Julkramar från ”kanske den enda julhälsningen”.

■ ...till **pensionärernas (MPF) julfest.** Trevlig och underhållande tillställning tack vare lektortarna **Kaj-Gustav och Jörgen.**

■ ...till tandläkare **Christer Brotenberg** som helhjärtat ställer upp i tid och otid. **Anne**

ZITS

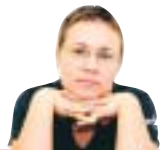

”

Det tydligaste tecknet på ideologins sammanbrott är statens återkomst; som garant för marknaden, som bärare av samhällsordningen, som symbol för långsiktigheten, som räddare av kapitalismen.

GÖRAN ROSENBERG OM NYLIBERALISMEN, I DAGENS NYHETER

ledare

Nina Fellman

Epost: nina.fellman@nyan.ax

Telefon: 528 441

Försmedligt

Nina Smeds

Ni kan väl åtminstone flagga!

Okej. Det här med självstyrelse och rakryggad åländskhet i all ära, men vi firade faktiskt den finländska självständighetsdagen nyligen. Märkte någon det? Ja förstås, det var extra trångt i caféet på Rosella.

Men var var flaggorna? Myndigheterna flaggade och enstaka hus flaggade. Var var resten av flaggorna? Kanske man inte ville lämna flaggan ute sent när färjan från shoppingresan till Sverige kommer i land så sent?

På fastlandet och på den holme där jag bodde tidigare kändes det att det var självständighetsdag. Man tänder ett ljus i fönstret och butikerna är stängda. Här i Mariehamn verkar det vara en ledig dag när man hinner klara av julshoppingen.

För första gången någonsin stod jag vid minnesstenen för de stupade. Det var i arbetets tecken, annars kan jag lugnt påstå att jag inte skulle varit där. Jag träffade en ung familj och blev förvånad. Men när jag hörde mannens förklaring skämdes jag över ålänningarna och mig själv. Klart att man ska hylla de hjältar som stupat för vår skull.

”Det berör inte Åland”, säger ni nu och skrynklar argt ihop Nyan. ”Typisk finnpropaganda, vad kan man vänta sig!”

Men hallå! Jag förstår mig inte på den åländska historieskrivningen. Vi betonar tiden som svenskar då allt bara var honung och manna från himlen. Ryssarna var hem-ska, men vi låtsas inte om vem som befriade oss från dem.

Skulle inte finnarna kämpat i det första världskriget skulle vi fortfarande varit ryssar. Skulle inte finnarna kämpat i andra världskriget skulle skruvhålen i gatukorsningarna synas än efter att vi tagit ner de tvåspråkiga gatunamnen. Och det är inte finskan utan ryskan som skulle stått överst.

Där Julius Sundblom står staty skulle resterna av fundamentet av Lenin eller Stalin synas. Och vi skulle kämpa för att vänja oss vid att våga säga vår åsikt högt och ljudligt vid alla runda bord i Mariehamns caféer.

Vi kan slå oss för bröstet och sjunga Ålänningens sång, men vi får inte glömma att vi har någon att tacka för det. Demilitarisering i all ära, men någon har kämpat för den också.

På den finländska självständighetsdagen betar sig faktiskt Åland som en bortskämd, söndercurlad liten unge. Många dog för oss och när landet stannar upp för att fira och minnas det ser ålänningarna en chans att tjäna ”pängar” på det. För inte har ju vi någöt med den finländska självständigheten att göra.

Och ja, jag säger det direkt innan någon annan säger det. Min morfar är en finne som var vid fronten och överlevde. För att hedra det han och tusentals andra genomlevde kan väl ålänningarna åtminstone flagga.

Jag förlåter er om flaggan blir uppe sent på kvällen på grund av Sverigefärjans turlista.

Verklig jämställdhet kräver nya former av ledarskap

Har makt. Visst finns det kvinnor på ledande positioner, allt fler varje år. Men än är det långt kvar till att kvinnor kan göra karriär på samma villkor som män. Foto: ERKKI SANTAMALA

I fredagens tidning ville vi på Nya Åland visa att jämställdheten faktiskt går framåt på Åland. Ibland tvivlar man ju, och så hör man sånt där som att fler chefer i Sverige heter Göran än som är kvinnor (det finns statistik som visar på det).

Vi ville lyfta fram alla de många kvinnliga chefer som faktiskt finns i dag och berätta hur de tänker.

Vi lyckades bara delvis, och det beror på att det fanns så glädjande många kvinnor därute att vi knappt såg skogen för alla träden.

I en av intervjuerna, med **Tove Erikslund** som är personalchef på Ålandsbanken, sade hon att hon hellre blivit uppmärksam-mad för att hon gör ett bra jobb än för att hon är kvinna.

Det är en helt rimlig reaktion, naturligtvis. Man vill ju inte känna sig som den som blev inkvoterad på tivelaktiga meriter för att ge företaget ett snyggt jämställdhetsalibi. Min erfarenhet är att det är en helt onödig rädsla hos de kvinnor som nått toppositioner. Man kommer inte dit för att man är kvinna, utan **trots** att man är det.

I dag är kvinnliga chefer fortfarande avvikelsen, inte normen. Det betyder att kvinnor och flickor som vill göra karriär ska göra det mot odds, och därför

behöver vara duktigare än alla killar, gärna snyggare och mer socialt kompetent och dessutom i besittning av en förstående och jämställd man vid sin sida.

Det är naturligtvis ett framsteg att ens det är möjligt, men riktig jämställdhet har vi inte uppnått innan lite halvslattriga, lata och mindre kompetenta kvinnor kan nå lika långt som dito karlar.

Få kvinnor i uppsatta positioner tycker sig ha mött på ett aktivt motstånd mot dem som kvinnor. Snarare har de känt sig välkomnade på sina poster, men också ensamma och utsatta på ett sätt som män sällan ger uttryck för. Nästan alla kvinnliga chefer pratar om behovet av stödjande nätverk, av kontakter i arbetslivet som fungerar.

Det är egentligen märkligt, eftersom kvinnor enligt all annan erfarenhet är bättre just på att knyta kontakter och bygga relationer till andra människor. Redan i dag finns en diskussion i Sverige om den moderna mannens ensamhet, om hur han med sin jämställda familj och sitt

avståndstagande från grabbigheten plötsligt står där utan andra vänner än sin kvinna och hennes kompisar.

Kanske är det som veteranpolitikern **Barbro Sundback** säger i fredagens tidning, att kvinnor inte är lojala med kvinnor som har makt.

Kanske är män bättre på att instrumentellt utnyttja de kontakter de har, utan att det uppfattas som fult eller som ett utnyttjande. Kanske vårdar kvinnor sina sociala relationer på ett annat sätt och därför inte vill utnyttja dem professionellt. Eller kanske tror kvinnor helt enkelt att man inte får och inte ska utnyttja sina nätverk för att inte anklagas för vänskapskorruption.

Vill man riktigt problematisera jämställdhetsdiskussionen bör man fråga sig det som en messare i Nya Åland gjorde i lördags: Är det bra med makt? Är det något att eftersträva?

För kvinnorörelsen har det varit viktigt att kunna slåss med män på mans villkor och att få en

lika del av makten i samhället. Det vi glömmar är att kvinnor (och män) på vägen förlorar ett perspektiv och en erfarenhet. Vi förlorar fokus på de små, de hjälplösa, på svaghet och utsatthet och medkänsla.

För att ta sig fram till ett chefsjobb i en mansvärld på mansvillkor (vilket särskilt näringslivet fortfarande är) krävs ett visst mått av målmedvetenhet och prioritering och ett skyddande skal mot omvärlden. Har man inte det blir man som chef oförmögen att fatta de snabba, strukturella besluten.

Någonstans där börjar man undra om inte verklig jämställdhet kräver både en total förändring av vår syn på ledarskap och hierarki, och ett jämlikt delat ansvar för empati och omtanke.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:

Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN

Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Katrín Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:

Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER

1.7.2008
Fortlöpande helår.....189 €
halvår.....100 €
kvartal51 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg annonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. **5,05 €**+Isa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

